

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, SEPTEMBER – RUGSĖJO 17, 2013 • Vol. CIV Nr. 109 Kaina 1 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 09-16-2013

Vilniuje tarėsi ES transporto ministrai



ES transporto ministrai tarėsi dėl patogesnių ir greitesnių kelionių oro transportu.

Dainiaus Labučio (ELTA) nuotr.

Vilnius (ELTA) – Europos Sąjunga (ES) toliau dėstingas kuriant bendrą Europos dangų ir gerinant oro transporto darbą. Pirmadienį Vilniuje ES valstybių narių transporto ir susisiekimo ministrai susirinko į neformalų susitikimą, kuriame buvo aptarti oro paslaugų, skrydžių saugos ir lėktuvų poveikio aplinkai klausimai.

Lietuvos susisiekimo ministras Rimantas Sinkevičius po susitikimo surengtoje spaudos konferencijoje teigė, kad bendro dangaus kūrimas yra vienas svarbiausių Lietuvos pirmininkavimo ES Tarybai prioritetų susisiekimo srityje.

Pasak jo, ministrai ir oro pramonės atstovai taip pat įvertino dabar galiojančius oro transportą reglamentuojančius teisės aktus, kurie šiuo metu jau pradeda

duoti praktinę naudą. „Tikrasis jau atliktų reformų mastelis ir poveikis praktikoje gali paaiškėti kiek vėliau“, – sakė ministras.

Pasak R. Sinkevičiaus, šiuo metu trūksta aiškaus tarptautinių ir oro skrydžių priežiūros institucijų kompetencijų reglamentavimo. Ministras sakė, kad būtina išsiklausti tiek iš oro vežėjų, tiek iš ES piliečių, kurie vis aktyviau naudojami oro transporto paslaugomis, interesus.

Spaudos konferencijoje taip pat dalyvavęs Europos Komisijos (EK) narys, atsakingas už transportą, Siim Kallas teigė, kad dėl naujojo oro transporto valdymo modelio kai kurių valstybės narių nuomonės išsiskiria, tačiau patikino, kad kompromisas bus surastas.

– 3 psl.

ŠIAME NUMERYJE:



Iškilmės Marijampolėje – 6 psl.



Trijų dienų lobis – 10 psl.

Lukiškių aikštė virto Lietuvos kariuomenės stovykla

Vilnius (ELTA) – Vilniuje, Gedimino prospekte, savaitgalį vyko 5-oji „Tautų mugė“. Susibūrę į meno šventę „Draugystės žiedas“, penktus metus vilniečius ir miesto svečius sveikino tautinių bendrijų – karaimų, totorių, lenkų, rusų, vokiečių, ukrainiečių, baltarusių ir lietuvių – meno kolektyvai. Gedimino prospekte prekiaavo ne vienas šimtas amatininkų. Atskiroje ekspozicinėje zonoje įsikūrė „Tautų mugės“ lėlės. „Tautų mugės“ metu vyko ir „Gdanskio kultūros dienos“.

O štai Lukiškių aikštėje veikė Lietuvos kariuomenės stovykla, buvo surengtas kariuomenės orkestro koncertas, ginkluotės ir technikos pristatymas. Vakare buvo galima stebėti ugnies roginį „Ženklaai pagal Donelaičių“.



Lietuvos kariuomenės stovykla Lukiškių aikštėje.

Martyno Ambrazo (ELTA) nuotr.

DRAUGAS

Mano laikraštis nuolatinis, patikimas, mus rišantis.



Sugaukime valandą, kuri ateina, nesivykime jos, kai išeina. – Shakespeare



Feliksas Bukauskas.



Jonas Žmuidzinis.



Jolanta Gelumbeckaitė.



Vida Malienė.

Premijos išėivijos mokslininkams

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

Dainius Pavalkis, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras, 2013 m. rugsėjo mėn. 4 d. V-837 įsakymu paskelbė keturis šių metų išėivijos mokslininkų konkurso laureatus: dr. Feliksą Bukauską (biologijos mokslų daktaras, Einstein College of Medicine, Bronx, NY), už gyvenimo nuopelnus mokslui ir fizinių, biomedicinos, technologijos mokslų tyrimų srityje; dr. Joną Žmuidziną (fizikas, California Institute of Technology), už pastarojo dešimtmečio pasiekimus biomedicinos, technologijos tyrimų srityje; dr. Jolantą Gelumbeckaitę (kalbotyros daktarė, Goethe-Universität Frankfurt am Main), už pastarojo dešimtmečio pasiekimus humanitarinių ir socialinių mokslų srityje ir dr. Vidą Malienę (technologijos mokslų daktarė, Liverpool John Moores University), už mokslo patirties, pasiekimų sklaidą, mokslo ryšių tarp Lietuvos ir užsienio šalių plėtojimą, mokslinės, vadybinės, organizacinės patirties perdavimą ir kitus iškilus mokslinius pasiekimus.

Šis konkursas yra skelbiamas kasmet. Užsienio šalių lietuvių bendruomenės, Lietuvos mokslo ir studijų institucijos kviečiamos siūlyti kandidatus mokslo premijoms užsienyje gyvenantiems lietuvių kilmės mokslininkams gauti. Premijų tikslas – skatinti išėivijos mokslininkus puoselėti lietuvių ir siekti, kad jie garsintų Lietuvą, palaikytų glaudžius ryšius su Lietuvos mokslo bendruomene, aktyviai dalyvautų Bendruomenių veikloje.

Kasmet numatoma skirti tris premijas iš penkių galimų kategorijų. Viena – premija už pastarojo dešimtmečio pasiekimus mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veikloje humanitarinių ir socialinių mokslų srityse. Kita – už panašius pasiekimus fizinių, biomedicinos ir technologinių mokslų srityse. Taip pat skiriama premija už viso gyvenimo nuopelnus mokslui ir pasiekimus humanitarinių ir socialinių mokslų srityse. Ketvirta premija skiriama už viso gyvenimo nuopelnus fizinių, biomedicinos ir technologinių mokslų srityse. Ir penktoji kategorija – premija už mokslo pasiekimų ir patirties sklaidą.

Kiekvienos premijos dydis – 13,000 litų.

Konkurse gali dalyvauti mokslo laipsnį ir (ar) pedagoginį vardą turintys Lietuvos Respublikos piliečiai, ilgiau nei trejus metus nuolat gyvenantys užsienyje, bei lietuvių kilmės asmenys, pateikę krašto Lietuvių Bendruomenės išduotą lietuvių kilmę patvirtinantį pažymėjimą arba kitus Lietuvos pilietybės įstatymo nurodytus lietuvių kilmę įrodančius dokumentus.

Premijos skiriamos nuo 2007 m. Jų įsteigimo iniciatoriumi laikytinas dr. Stasys Bačkaitis, buvęs JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkas mokslo reikalams. Iki pernai metų premijas yra gavę 18 mokslininkų. Pernai metais mokslo premijas gavo Vokietijoje gyvenantis chemikas Vilius Lenartas, biochemikas Skirmantas Kriaucionis iš Jungtinės Karalystės ir psichologas Romualdas Kriauciūnas iš JAV.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) atstovės Lietuvoje Vidos Bandis teigimu, ateityje šių mokslo premijų skyrimo komisijos lauks nelengvas darbas atrenkant kandidatus, nes per visą Lietuvos istoriją niekada nėra buvę tiek svetur daktaro disertacijas rašančių lietuvių kiek jų yra dabar. Pernai metais iš viso buvo pateikta 14 kandidatūrų. Keturių kandidatų paraiškų susilaukta iš JAV, po dvi – iš Jungtinės Karalystės ir Vokietijos, po vieną kandidatą iš Italijos, Šveicarijos, Australijos, Rusijos, Ispanijos ir Taivano. Kandidatų paraiškas vertino Lietuvos mokslo akademijos ekspertai. Laimėtojus atrinko komisija, sudaryta iš Švietimo ir mokslo ministerijos (ŠMM), PLB, JAV LB, Lietuvos mokslo akademijos, Lietuvos mokslo tarybos, Prezidentūros ir Užsienio reikalų ministerijos atstovų.

Kadangi pernai man teko būti vienu iš gavusiųjų premiją, noriu, nors suglaustai, pasidalinti savo patirtimi ir išpūdžiais. Dar prieš nuvykstant į Vilnių, jau turimą gerą nuotaiką pakėlė ŠMM ryšininės Aušros Gribauskienės kruopštus bei rūpestingas visų reikalų sutvarkymas. Ji, padedant kelionių biurui, sutvarkė skrydžių bilietus, užsakė viešbutį ir kt. Ji pasirūpino, kad mums būtų proga savo mokslinius pasiekimus pristatyti visuomenei skai-

tant viešas paskaitas. Ji iš anksto pranešė žiniasklaidai apie premijos įteikimo iškilmes, net pasirūpino, kad būtų išplatintos mūsų nuotraukos. Mane lydėjo sūnus Aras (saugojo, kad nesusirgčiau), o atskridęs į Vilnių patys sunegalavo, tad teko apsi-keisti „pareigomis“.

Sunku patikėti, kiek daug per tas dvi dienas skambino žiniasklaidos atstovų, prašydami pasikalbėjimų, susitikimų, fotografai taip pat nedavė ramybės. Kai kurie pašnekėsiai užtrukdavo daugiau nei valandą. Pasivijo ir televizija, turbūt „Panorama“ laidai, bet šiuo atveju reikėjo su jais susitikti premijų įteikimo salės priangyje, o ne viešbutyje. Spėju, kad panašaus dėmesio sulaukė ir kiti du šios premijos laureatai.

Atmintinas buvo ir paskaitos skaitymas Vilniaus universitete. Pirmą kartą ten su paskaita teko lankytis 1988 m. spalio pradžioje, Sąjūdžio kūrimosi pradžioje. Dabar, po 24 metų, daugumas atėjusių manęs pasiklausyti tada dar nebuvo gimę. Kalbėjau apie naują psichologijos šaką – pozityviają psichologiją. Tarp klausytojų buvo ir žurnalistų, nes po to keliuose leidiniuose mane gana tiksliai citavo. Buvo ir ateitinių, kurie pakvietė susitikti su jais kitą dieną.

Pačios premijų įteikimo iškilmes buvo atidžiai suplanuotos ir iškilmingos, jos vyko puošnioje Švietimo ir mokslo ministerijos salėje. Čia mūsų laukė apie šimtas žmonių. Jiems teko išklausti kiekvieno laureato trumpesnę ar ilgesnę žodį. Sveikino ŠMM vadovas ir įteikė raštiškus pažymėjimus. Buvo ir kitų sveikinimų. Gerbėjai ir draugai kiekvienam įteikė gėlių ir kitokių progai tinkančių dovanėlių. Programą paįvairino trumpa, bet gražiai atlikta muzikinė dalis. PLB vardu visus sveikino Vida Bandis, buvusi mano klasės draugė iš pokarinės lietuvių gimnazijos laikų Munchene, Vokietijoje (Kartais tas mūsų pasaulis yra ir mielas, ir mažas). Po iškilmių buvo pabendravimas ir užkandžiai, su tolimesniu spaudos atstovų dėmesiu mums.

Sveikiname naujus laureatus, kurių lapkričio mėnesio pabaigoje Vilniuje laukia premijų įteikimas, žiniasklaidos dėmesys ir po to liksiančių prišiminimų glėbys.

„DRAUGĄ“ galite užsisakyti ir internete

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.
Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street,
Chicago, IL 60629-5532

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD): – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesučiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadienio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El. paštas:

redakcija@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

Ar civilizuotoje valstybėje įmanoma diskriminacija? Toks klausimas nėra retoriškas. Žinoma, civilizuotoje šalyje diskriminacijos neturėtų būti nė kvapo. Ypač dėl diskriminacinių veikų neturėtų sulaukti priekaištų valstybinės institucijos.

Bet Lietuva – stebuklų kraštas. Šių eilučių autorius turėjo unikalią galimybę Vilniaus apygardos administraciniame teisme stebėti beveik metus nagrinėtą bylą dėl galimos diskriminacijos. Ieškinį Lietuvos valstybei pateikė Vilniaus Greitosios medicinos pagalbos stoties profesinė sąjunga. Trys šimtai šios institucijos medikų mano, jog Lietuvos Vyriausybė ėmėsi diskriminacinių veiksmų, vienašališkai, be dialogo sumažindama jiems kasmetines atostogas ir prailgindama darbo valandas.

Įsidėmėkime: Vyriausybė kaltinama priėmusi diskriminacinius sprendimus! Taigi ši byla aktuali ne vien tiesiogiai suinteresuotoms grupėms. Šio teismo ginčo svarba – gilesnė, platesnė. Lietuva ilgai sužino, kokią praktiką, iškilus konfliktams tarp Vyriausybės ir profesinių sąjungų, formuoja lietuviškoji Temidė. Šios dvikovos baigtis gali nulemti tolimesnę valstybės raidą: arba profsąjungoms taps lengviau nei iki šiol ginti savo interesus, arba Vyriausybei bus dar paprasčiau nepaisyti teisėtų profesinių sąjungų reikalavimų. Vaizdžiai tariant, netrukus paaiškės, kokio ilgio pavaldelis atkirptas Lietuvos piliečiams ginčijantis su valdžia.

Žurnalistui, dalyvavusiam visuose ši ginčą narpliojusio teismo posėdžiuose, taigi atidžiai išklausiusiam visus abiejų pusių argumentus, aki-vaizdu, jog Vyriausybė pasielgė nederamai, vienašališkai, be savalaikių derybų nurėždama nuo 42 dienų atostogų šešias paras ir prailgindama darbo trukmę nuo 36 iki 38 valandų.

Šio teismo ginčo iniciatorė – Vilniaus miesto Greitosios medicinos pagalbos stoties medicinos darbuotojų profesinė sąjunga, vadovaujama pirmininkės Violetos Seiliuvienės. Būtent ji praėitų metų gegužės mėnesį Vilniaus apygardos administraciniam teismui įteikė skundą dėl trijų milijonų litų neturtinės žalos.

Tad Vilniaus apygardos administracinis teismas buvo priverstas gilintis į sudėtingą situaciją – ar Lietuvos Respublikos Vyriausybė nediskriminuoja GMP darbuotojų lyginant su kitais panašiu profesijų atstovais? Nors iš pradžių šios bylos Vilniaus apygardos administracinis teismas net nenorėjo imtis. Skundas pradėtas nagrinėti tik tuomet, kai jį išnagrinėti įpareigojo aukštesnioji teisminė instancija

Beje, Vilniaus Greitosios medicinos pagalbos stoties darbuotojų profesinės sąjungos vadovė V. Seiliuvienė derėtų pagirti už drąsą nusprendus kibti į atlapus valdžios institucijomis. Derėtų padėkoti ir advokatui Raimundui Jurkai bei advokato padėjėjui Karoliui Kurapkai, sutikusiems ginti minėtos profesinės sąjungos interesus. Aki-vaizdu, jog atsakovas – galingas. Vyriausybė lengvai nepripažins savų klaidų. O ir lietuviškoji Temidė, turint omenyje aplinkybę, kaip ji nenoriai ėmėsi šios bylos, nėra linkusi rimtai pyktis su valdžios institucijomis.

Šios GMP medikams ir profsąjungoms nepalankios aplinkybės – tarsi nematomos. Jų nepačiupinėsi, neužfiksusi, nepadėsi ant stalo. Ir vis dėlto jos egzistuoja ir jos turi įtakos.

Bet juk buvusios Vyriausybės klaida – akivaizdi. Vilniaus apygardos administraciniame teisme apklausti beveik trys šimtai GMP medikų, pagalbinių darbuotojų, vairuotojų. Kiekvienas iš jų turėjo teisę papasakoti teismui, su kokiais pavojais dažnų susiduria, atvykęs į nelaimės vietą.

Visų pavojų nesurašysi net į didžiausią jaučio odą. Susidurti tenka ir su agresyviais narkomanais, ir su emocijų nevaldančiais girtuokliais, ir su kumščiais mojuojančiais gatvių chuliganais. Be kita ko, paskutiniųjų kelerių metų statistinės suvestinės byloja, jog smurto būtent prieš GMP darbuotojus atvejų nenumaldomai daugėja.

Tik aklas ir bejausmis gali nesuvokti, kuo greitosios medicinos pagalbos darbuotojų triūsas skiriasi, pavyzdžiui, nuo medikų, kurie plūša ligoninių ar poliklinikų kabinetuose, operacinėse, procedūriniuose kabinetuose. Ligoninių, poliklinikų medikams nereikia klampoti per pusnis, jiems netenka gelbėti žmogaus gyvybės pliaupiant lietuvi,

Diskriminacijos byla – Vilniaus apygardos administracinio teismo rankose

GINTARAS VISOCKAS



jiems nepasitaikė progos suleisti vaistų į veną prietemoje, spaudžiant 25-rių laipsnių šalčiui. Iškilus menkiausioms abejonėms dėl diagnozės ligoninių ir poliklinikų medikai, skirtingai nei GMP darbuotojai, turi galimybių pasikonsultuoti su kolegomis...

O tarp GMP darbuotojų beveik nėra nė vieno, kuris bent sykį nebūtų apipiltas pačiais šlykščiausiais keiksmažodžiais. Spyriai kojomis, smūgiai kumščiais, grasinimas peiliu ar butelio šukėmis – retesni atvejai už burnojimą. Tačiau ir tokių konfliktinių atvejų – užtektinai. Esama net tokių, kai GMP medikai buvo paimti įkaitais: neduosi narkotikų – mirtis, neišgelbėsi kraujais paplūdusio girtos sėbro – peilis į šoną, neišgelbėsi mirštančio vaiko – surasime ir po žeme.

GMP medikams į ligoninę teko automobiliu gabenti ir atvira džiuvos forma sergančius benamius. O kas tai, jei ne rizika pačiam „pasičiuoti“ pavojingą užkrečiamą ligą?! Nejaugi įsivaizduojama, jog po tokio priverstinio kontakto GMP medikas nė trupučiu nepergyvena, nesijaudina?

Sudėjus šiuos pasakojimus į krūvą galėtume sukurti siaubo filmą, niekuo nenusileidžiantį pačioms kraupiausioms holivudinėms juostoms. Ne veltui keletas atsakinėjusiųjų į teisėjos, advokatų ir atsakovų klausimus net susigraudino.

Įdomu dar ir tai, kad bylą narpliojanti Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja keletą sykių prašė GMP atstovų nepasakoti visų smulkmenų. Teisėja galima suprasti: per dieną išigilinti į dešimtis kraupių atvejų, su kuriais kasdien susiduria GMP atstovai, – nelengvas užsiėmimas. Bet kaip tada GMP specialistams, pagalbiniams darbuotojams bei vairuotojams parodyti, kuo jų darbas nepanašus į ligoninių ir poliklinikų medikų triūšą?

Esu išklauses keliolikos išsamesnių Vilniaus GMP atstovų pasakojimų dar iki teismo. Ypač išimtinė Vandos Pumputienės pasakojimai. Juk ši GMP gydytoja turi unikalią patirtį – dalyvavo gelbėjant žmones Sausio 13-ąją, kilus nelaimei Jonavos gamykloje, nuo bėgių nuriedėjus traukiniui ties

Žašliais, sugriuvus tiltui per Nerį... Gydytojos V. Pumputienės teigimu, dar prieš keliolika metų GMP specialistai buvo labiau tausojami valdžios ir rečiau sulaukdavo agresijos išpuolių. Šiandien valdžios ir aplinkinių požiūris į GMP darbuotojus – žymiai atsainesnis. Nors GMP tikrai prasčiau nedirba. Maža to – GMP nūnai žymiai daugiau darbo, nes nelaimingų nutikimų, į kuriuos patenka žmonės,

ženkliai pagausėjo.

O kokie Vyriausybės kontrargumentai? Esą privalu laikytis lygiavos principų. Esą greitosios pagalbos medikai negali reikalauti privilegijų ar išskirtinių sąlygų lyginant su kitais šalies sveikatos priežiūros specialistais, arba prilygti dirbantiems specifinėse sąlygose – gaisrininkams, policininkams.

Taip, civilizuotos visuomenės neturėtų toleruoti nė menkiausių privilegijų. Tačiau negalima nesutikti ir su profsąjungos vadovės V. Seiliuvienės pozicija. Duodama interviu ji pabrėžė, jog GMP darbuotojai plūša būtent išskirtinėmis, specifinėmis sąlygomis. Kiekviena jų išvyka į nelaimės vietą – tai išvyka į nežinomybę.

Lietuvos medikų profesinės sąjungos vadovė Albina Kavaliauskaitė tvirtino suvokiama, jog darbdavys šiuo konkrečiu atveju negalintis pašalinti profesinės rizikos faktorių, su kuriais ne savo valia susiduria išskirtinai greitosios medicinos pagalbos darbuotojai. Juk prie kiekvieno GMP ekipažo nepriskirsi po ginkluotą policininką. Tačiau šiems didesnę nervinę, emocinę, protinę įtampą bei profesinę riziką patiriantiems medikams galima padėti kitokiu būdu – pailginant kasmetines atostogas bei trumpinant darbo valandas.

Deja, buvusi Lietuvos Vyriausybė pasielgė priešingai. GMP atstovai puikiai suvokia, į kokią sudėtingą padėtį buvo pakliuvusi ankstesnioji Vyriausybė. 2008 – 2009-aisiais, kai ėmė bręsti konfliktas, visoje Europoje siautėjo ekonominė krizė. Tad diržus susiveržti buvo būtina visiems. Bet GMP medikus labiausiai įžeidė tuometinės Vyriausybės nenoras leisti į jokias diskusijas. Suprask, jėga – jų pusėje. Nors GMP medikų poziciją palaikė ir Higienos instituto Darbo medicinos centras, ir Lygių galimybių kontrolierė, ir Teisingumo ministerija, ir net Konstitucinis Teismas.

Tad tikrai įdomu, ar Vilniaus apygardos administracinis teismas išdrįs priimti valdžiai nepalankų sprendimą?

Vilniuje tarėsi ES transporto ministrai

Atkelta iš 1 psl.

„Pakankamai įprasta, kad visos valstybės narės turi skirtingas pozicijas. Vienos nusiteikusios labiau pozityviai šio EK pasiūlymo atžvilgiu, kitos – labiau negatyviai. (...) Visos valstybės turėjo tam tikrų pastabų, svarstė dėl pasiūlymo nuostatų. Tas procesas vyks toliau, ir kažkada bus parengta kita pasiūlymo versija, atsižvelgiant į visas pastabas“, – kalbėjo S. Kallas, kuris kartu yra ir EK vicepirmininkas.

R. Sinkevičius papildė eurokomisara, teigdamas, kad šis pasiūlymas išliks Lietuvos, kaip pirmininkaujantios šalies, darbotvarkėje.

„Vyks darbo grupių susitikimai, posėdžiai, aptarimai ir tikimės gruodžio mėnesį pateikti visą ataskaitą. Matyt, tolesnis nagrinėjimas – į Graikijos pusę“, – ministras atskleidė nesitikįs, kad šis klausimas bus išspręstas dar pirmininkaujant Lietuvai.

Bendro Europos dangaus iniciatyva buvo iškelta dar 1990 metų pabaigoje, kada pradėjo ryškėti neefektyvaus oro erdvės panaudojimo požymiai, taip pat tai paskatino įvairios oro eismo krizės, ištikusios vėlesniais metais (pvz., teroro išpuoliai, įvairių susirgimų plitimas, ugnikalnių išsiveržimas). Suskaidyta Europos oro eismo valdymo sistema lemia

oro erdvės perpildymą ir didelius paslaugų kaštus. Taigi SES koncepcija buvo sukurta kaip pagrindas šioms problemoms spręsti.

Pirmasis SES reglamentų paketas (2004 m.) buvo labiausiai susijęs su oro eismo valdymo sistemos pajėgumų kūrimu ir skrydžių saugos didinimu. Tolimesnės oro erdvės valdymo Europoje koncepcijos reformos atliktos antruoju SES reglamentų paketu (2009 m.).

Tačiau daugelio ambicingos SES iniciatyvos tikslų pasiekti vis dar nepavyko: Europos oro erdvė tebėra pernelyg suskaidyta, valdoma ne taip efektyviai, kaip planuota, išliko per didelės oro erdvės segmentacijos ir neoptimalaus jos pralaidumo klausimai.



Europos Komisijos viceprezidentas ir transporto komisaras Siim Kallas (k.) ir Lietuvos susisiekimo ministras Rimantas Sinkevičius.

Dainiaus Labučio (ELTA) nuotr.

Lemont, IL

Iškilmingi LDD „Rudens pietūs”

NIJOLĖ NAUSĖDIENĖ

Rugsėjo 8 d. Lietuvos Dukterų valdyba Pasaulio lietuvių centre, Lemont, suruošė iškilmingus kasmetinius pietus. Pernai pietų metu buvo pagerbta mūsų aktyvi visuomenininkė, filantropė, keliauninkė ir žurnalistė Stasė Semėnienė, o šių metų „Rudens pietų” metu buvo pagerbta Alė Karaliūnienė. Ji ilgus metus, nepaisant garbaus amžiaus, vadovauja PLC moterų komitetui, yra aktyvi, nenuilstanti PLC veikloje.

Pasiruošimas pietums vyko sklandžiai, į juos susirinko nemažai žmonių.

Sekmadienį nuo ankstyvo ryto valdybos narės dengė stalus. Joms į talką atvyko visa Rekašių šeima (Marytė Rekašienė – mūsų naujos valdybos pirm.). Su tokia talka – viskas ėjosi greitai. Ačiū jiems. Šįkart po šv. Mišių žmonės rinkosi į valdybos narės Mildos Jakštienės rudeniškais motyvais išpuoštą salę. Pietų dalyvius pasveikino renginių vadovė Nijolė Nausėdienė, primindama, kad jau beveik 60 metų Draugijos sesės nenuilstamai dirba, kad galėtų padėti vargan patekusiems žmonėms ar ligos palaužtiems seneliams. Draugijos šūkis – „Ištiesti pagalbos ranką vargan patekusiems”, ir ji tiesiama bet kur. Pabrėždama, kad geri darbai yra tarsi Lietuvos *credo*, ji paskatino ir toliau vadovautis priesakais iš Motinos Teresės knygos „Visai paprastas kelias”:

„...Žmonės būna neprotingi, nelogiški ir egoistiški.

– Vis dėlto mylėkite juos!

... Jeigu darote gera, žmonės jums priskiria egoistinius ir savanaudiškus motyvus.

– Vis dėlto darykite gera!

... Gerieji jūsų darbai bus užmiršti rytoj.

– Vis dėlto darykite gerus darbus!

... Sąžiningumas ir nuoširdumas daro jus pažėdžiamais.

– Vis dėlto būkite sąžiningi ir nuoširdūs!

...Atiduodami pasauliui tai, ką turite geriausia!”

Programos vedėja pristatė į pietus atvykusius garbingus svečius: Lietuvos generalinį konsulą Čikagoje Marijų Gudyną, jo žmoną ir mielus vaikučius, Draugo fondo pirmininkę Mariją Remienę, LDD valdybos pirm. Marytę Rekašienę ir per šiuos pietus pagerbsimą PLC Moterų komiteto pirmininkę Alė Karaliūnienę.

Visų atsistojimu buvo pagerbtas amžinybėn išėjusių sesių šviesus atminimas.

Buvusi LDD valdybos pirmininkė Irena Grigaitienė tarė atsisveikinimo žodį. Ji sakė, kad jaučiasi lyg išeidama į pensiją. Tačiau ji nenutraukianti ryšių su šia labdaros organizacija ir visados mielai prisidės, kur tik bus reikalinga jos pagalba. Ji sakė, kad tai buvo malonus darbas, ir teigė buvusi patenkinta visomis valdybos narėmis. Irena Grigaitienė įsitikinusi, kad naujoji pirmininkė Marytė Rekašienė sugebės gerai vadovauti šiai organizacijai – ji jauna, pilna energijos ir naujų minčių.

LDD valdybos naujoji pirm. Marytė Rekašienė prisistatė pietų dalyviams. Ji gimė ir užaugo Montrealyje, Kanadoje. Augo lietuviškoje šeimoje, lankė lietuvišką mokyklą, buvo aktyvi ateitininkė, šoko tautinius šokius, dalyvavo lietuviškoje veikloje (nenuostabu, kad lietuviškai kalba be akcento!) Per lietuvišką veiklą susipažino su čikagiečiu Rimu Rekašiumi ir už jo ištekėjo. Po vestuvių šeima persikėlė gyventi į šiaurinį Čikagos priemiestį. Iš profesijos Marytė yra mokytoja, turi apsigynusi magistro laipsnį. Rekašių šeima augina du berniukus ir mergaitę. Jų vaikai taip pat lanko lietuviškas mokyklas, šoka tautinius šokius, sportuoja, dalyvauja ateitininkų organizacijoje, groja muzikiniais instrumentais. Marytė Rekašienė padėjo už pakvietimą į šią organizaciją ir už pasitikėjimą vadovauti LDD valdybai. Ji pažadėjo neapvilti lūkesčių ir draugiškai dirbti su visomis valdybos narėmis.

LDD vicepirm. Gražina Kazėnienė valdybos



„Rudens pietų” dalyviai.

Rengėjų nuotr.



Konsulas Marijus Gudynas.

vardu pasveikino naująją pirmininkę ir įteikė jai rožių puokštę.

Kas geriau pažįsta Alė Karaliūnienę, jei ne jos dukra Rūta Karaliūnaitė-Kirkuvienė? Programos vedėja pakvietė ją tarti kelis žodžius apie savo mamą.

„Apie mamą būtų galima kalbėti ilgai ir be sustojimo, – sakė Rūta. – Mes šeimoje augome trys vaikai (dvi dukros ir sūnus), buvome auginami lietuviškoje dvasioje. Nuo mažens lankėme lietuviškas mokyklas, skautavome, šokome tautinius šokius. Vasaras leisdavome Wisconsin vasarvietėje – be televizoriaus ir telefono. Tačiau mus supo graži gamta, medžiai, laukiniai gyvulėliai ir nebuvo nuobodu. Mama mus mokė mylėti Dievą, žmones ir visa, kas

mus supo gyva. Mama su mumis kartu buvo skautų stovyklose – ji ten šeiminkavo. Mama buvo kartu su mumis visur. Mes esame dėkingi mamai už tai, kuo mes šiandien esame ir už tai, kad mes ją turime. Ačiū tau, mama!”

Sofija Jelionienė skautų būrelio vardu pasveikino Alė Karaliūnienę ir įteikė jai gėlių krepšelį. Rožių puokštę Alėi Karaliūnienei įteikė Gražina Kazėnienė. Alė Karaliūnienė padėjo visiems už tokį jai išreikštą dėmesį ir išskirtinį pagerbimą.

Konsulas Marijus Gudynas savo kalboje iškėlė labdaros svarbą – kokia tai didelė parama Lietuvoje vargstantiems žmonėms. Jis ragino ir toliau dirbti gerus darbus, padėti ir atjausti žmones. Pasidžiaugė, kad žmonės remia organizacijas, nes be kitų finansinės paramos, be aukotojų organizacijos neišsilaikytų. Palinkėjo visiems ir toliau sėkmingai dirbti ir eiti tuo tiesiu keliu.

Meninę programą atliko jaunieji atlikėjai: Ana Majauskaitė pianinu paskambino G. Bizet kompozitoriaus „Habanera”, Stefutė Rekašiūtė altu atliko J. B. Lully „Gavotte”, Mykolas Rekašius violončele griežė Boccherini „Minueta”, o pabaigoje Tija Majauskaitė paskambino ištraukas iš Andrew Lloyd Weber „Pantom of the Opera” bei „Skyfall” – „James Bond” filmo leitmotyvinę dainą.

Jaunųjų mūsų menininkų programa buvo šiltai sutikta. Pietų maldai sukalbėti buvo pakviesta Aldona Vaitienė. Pietus ruošė „Kunigaikščių užėiga”. Jų maisto kokybė, patiekalų gausa ir geras aptarnavimas pateisino „iškilmingų pietų” vardą.

Toliau vyko loterija. Joje vyravo įvairūs maisto krepšeliai. Tarp kitų laimikių buvo ir valdybos narės Baniutės Kronienės pačios keptas tortas, „Kunigaikščių užėigos” šakotis.

Šiomet suruošti Rudens pietūs praėjo puikiai. Dalyvavusieji dėkojo „Kunigaikščių užėigai” už gardų maistą, atlikėjams už meninę programą, organizatoriams už draugišką aplinką ir gerą nuotaiką. O mes dėkojame visiems apsilankiusiems, programos atlikėjams ir rėmėjams, kurie savo aukomis parėmė mus.

BIBLIOTEKA

Daugiau kaip 3000 naujų knygų!

Vaiškos knygelės, grožinė literatūra, meilės romanai, detektyvai ir dar daug, daug kitų...

Skaityk ir Tu!

Šeštadieniais 9:00 v.r. - 1:30 v.p.p. • Sekmadieniais 9:00 v.r. - 1:00 v.p.p.

PASAULIO LIETUVIŲ CENTRE

14911 127th Street • Lemont, IL 60439 • Tel. 708-469-8308



THE ROTARY CLUB
OF CHICAGOLAND
LITHUANIANS

K V I E Č I A M E A P S I L A N K Y T I !



R. Pavilionis: ES Rytų partneriams būtina spartinti vidaus reformas



Š. m. rugsėjo 12 d. Lietuvos ambasadorius Ž. Pavilionis bei Lenkijos URM viceministrė Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz, Vengrijos URM Politikos direktorius Szabolcs Takács, Čekijos URM ES generalinis direktorius Jaroslav Kurfurst bei Slovakijos ambasadorius JAV Peter Kmec Carnegie tarptautinės taikos fonde (Carnegie Endowment for International Peace) Washingtonė pristatė būsimą ES Rytų partnerystės viršūnių susitikimą Vilniuje.

Ludo Segers nuotraukos

Europos Sąjungos Tarybai pirmininkaujanti Lietuva kartu su artimais partneriais Vidurio Europoje – Vyšegrado ketverto valstybėmis rugsėjo 12 dieną Carnegie tarptautinės taikos fonde Washingtonė (Carnegie Endowment for International Peace) pristatė jau už poros mėnesių Vilniuje vyksiantį ES ir Rytų partnerystės šalių vadovų susitikimą.

Apie Vilniaus susitikimo tikslus ir šios viso Senojo žemyno integracijai svarbios iniciatyvos įgyvendinimą kartu su Lietuvos ambasadoriumi Washingtonė Žygimantu Pavilioniu diskutavo Lenkijos užsienio reikalų viceministrė Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz, Vengrijos URM politikos direktorius Szabolcs Takács, Čekijos URM ES generalinis direktorius Jaroslav Kurfurst bei Slovakijos ambasadorius JAV Peter Kmec.

Ž. Pavilionis Rytų partnerystės šalis ragino nepasiduoti destruktiviam trečiųjų šalių spaudimui, o dar aktyviau susitelkti ties tiek Vilniaus susitikimo sėkmei, tiek ir tolesnei jų integracijai į ES būtinais vidaus politikos sprendimais.

Tuo pačiu jis priminė, jog siekiant dar spartesnio šių šalių suartėjimo su Europa, ES ir JAV privalo sutelkti visą savo strateginį dėmesį sėkmingam Vilniaus susitikimui užtikrinti ir užkirsti kelią nekonstruktyviai trečiųjų šalių politikai, prasilenkiančiai su ESBO chartijoje išdėstytais laisvo nepriklausomų valstybių pasirinkimo principais.

Renginyje dalyvavę JAV Kongreso bei Valstybės departamento pareigūnai, Washingtonė akredituoti diplomatai ir nevyriausybinė organizacijų atstovai dėkojo Lietuvai už nuoseklią paramą rytinėms ES kaimynėms ir teigė tik, kad Vilniaus susitikimas sutvirtins vieningos Europos pamatus.

LR ambasados JAV info



Seimo pirmininko Vydo Gedvilo vadovaujama delegacija lankosi JAV

Seimo pirmininkas Vydas Gedvilas (delegacijos vadovas), Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas Vytautas Gapšys, pavaduotojai Petras Auštrevičius ir Gediminas Kirkilas, Seimo narys Emanuelis Zingeris rugsėjo 14 d. atvyko darbo vizito į Jungtines Amerikos Valstijas. Seimo vadovas kartu su delegacija vizito metu lankysis Washingtonė, Williamsporte (PA) ir Čikagoje.

Vizitą Seimo delegacija pradėjo susitikimu su Pensilvanijos nacionalinės gvardijos vadovybe. Su Pensilvanijos valstijos nacionalinės gvardijos vadu generolu majoru Wesley E. Craig buvo aptartas Lietuvos ir JAV bendradarbiavimas gynybos srityje, prioritetai, tolesnių ryšių stiprinimas bei perspektyvos.

Seimo vadovas įteikė generolui majorui padėką Parlamento ir visų Lietuvos žmonių vardu. „Minime dvidešimties metų sėkmingo bendradarbiavimo jubiliejų. Šia proga norėčiau padėkoti jums už nuoseklią paramą kuriant mūsų kariuomenę, taip pat diegiant saugumo pamatus. Saugumas, kaip žinia, yra viena iš pagrindinių laisvės garantijų“, – sakė Seimo Pirmininkas.

V. Gedvilo žodžiais tariant, Jungtinės Amerikos Valstijos yra vienas iš pagrindinių Lietuvos sąjungininkų bei partnerių. Pasak Seimo vadovo, Lietuva labai vertina šios šalies indėlį bei tikisi, jog toliau bus rengiamos bendros pratybos bei mokymai, bus kartu dalyvaujama tarptautinėse misijose.

Pensilvanijos nacionalinės gvardijos vadas patikino, jog misijos Afganistane bei kitur įrodė, kad Lietuva – patikimas ir vertinamas partneris. „Norėčiau pažymėti, jog per tokį trumpą laiką padarėte išties didelę pažangą kurdami savo valstybę bei jos kariuomenę“, – tvirtino Wesley E. Craig.

Seimo delegacijos vizito programoje taip pat planuojamas susitikimas su Pensilvanijos valstijos universiteto programos „Penn State Extension“ komanda, su kuriais aptars skalūninių dujų gavybos klausimus, apžiūrės skalūninių dujų gavybos vietas.



Seimo pirmininkas V. Gedvilas susitiks su JAV Kongreso pirmininku John Boehner, JAV Senato daugumos vadovo pavaduotoju Richard Durbin, JAV Kongreso Baltijos draugų grupės pirmininkais John Shimkus ir Adam Schiff, JAV Valstybės departamento atstovu, JAV ir Lietuvos verslo tarybos nariais.

Komandiruotės metu Seimo delegacija dalyvaus Lietuvos pirmininkavimui Europos Sąjungos Tarybai skirtos interaktyvios UNESCO parodos „Lietuva pašto siuntyje“ atidaryme Pasaulio banke, Vilniaus geto likvidavimo 70-mečiui paminėti skirtame renginyje Lietuvos Respublikos ambasadoje JAV.

Rugsėjo 18 d. Seimo pirmininkas V. Gedvilas JAV Kongrese dalyvaus Demokratinė bendrijų Parlamentinio forumo atidaryme, taip pat viešame renginyje Europos institute Rytų partnerystės tema.

Čikagoje Seimo pirmininkas Vydas Gedvilas lankysis Pasaulio lietuvių centre, susitiks su Lietuvių verslo tarybos nariais ir JAV lietuviams verslininkais, dalyvaus Lietuvos pirmininkavimui ES Tarybai paminėti skirtame renginyje bei Dariaus ir Girėno skrydžio atminimo lentos atidengimo iškilnėse.

Į Lietuvą Seimo vadovas grįš rugsėjo 21-ąją.

LR Seimo info

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ KVIĘCIAMA Į SUSITIKIMĄ SU SEIMO PIRMININKU

Pranešame, kad rugsėjo 19 d., ketvirtadienį, Čikagoje lankysis LR Seimo pirmininkas Vydas Gedvilas kartu su jo vadovaujama delegacija. Norinčius susitikti su Seimo pirmininku, maloniai kviečiame rugsėjo 19 d., ketvirtadienį, 4:30 val. popiet atvykti į Pasaulio lietuvių centrą (14911 127th St., Lemont, IL 60439), Didžiąją salę.

LR generalinis konsulas
Čikagoje

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą 1-708-599-9680

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
Lithuania, Latvia, Estonia

Siuntinių priėmimo vietas:

Atlantic Express Chicago, 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919
Lithuanian Plaza, 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-9866
Kunigaikščių Užeiga, 6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501 Tel: 708-594-5622
Bočių Menė, 14911 127th St., Lemont, IL 60439 (Dirba tik savaitgaliais)
Rūta, 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882
Always With Flowers, 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0339
Eurus Deli, 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-469-4290
Kalyna, 338 S. Rohlwing Rd., Palatine, IL 60067 Tel: 847-776-7766
Balalaika Mundelein, 368 Townline Rd., Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6660
Wonders of Nature, 726 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-793-1000
Back to Nature, 303 E. Dundee Rd., Wheeling, IL 60090 Tel: 847-520-7777

Asmeninių siuntų tel.: 708-907-3000

Siuntinių paėmimas iš namų: 630-774-2136

Centrinio ofiso adresas.: 8801 S. 78th Ave, Bridgeview, IL 60455

Marijampolės švietimo centrui – garbingas Meilės Lukšienės vardas



Iškilmėse dalyvavo daug svečių iš visos Lietuvos.



I. Lukšaitė džiaugėsi jos motinos atminimo įamžinimu.

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Rugsėjo 6-ąją didelės iškilmės vyko Marijampolėje – čia įsikūręs pirmasis Lietuvoje švietimo centras minėjo savo 20-metį, kartu surengtos ir Meilės Lukšienės vardo suteikimo šiam centrui iškilmės.

Visi šie metai yra paskelbti iškilios asmenybės ir pasaulinio garso švietėjos, habilituotos daktarės Meilės Lukšienės (1913–2009) metais, minint jos 100-ąsias gimimo metines. Minėtina sukaktimi juos paskelbė UNESCO organizacija kartu su tokių asmenybių kaip prancūzų švietėjo Denis Diderot, danų filosofo Soren Kierkegaard metais. Lietuvoje 2013-uosius Meilės Lukšienės metais yra paskelbęs Seimas.

UNESCO dėmesys šiai visuomenės veikėjai skiriamas už itin svarbų vaidmenį vystant modernią švietimo sistemą bei ugdat demokratišką lietuvių bendruomenę. Lietuviškos tautinės mokyklos pagrindų kūrėja M. Lukšienė už nuopelnus Lietuvos švietimui ir mokslui 1989 m. gavo nusipelnusios mokslo veikėjos vardą, 1994 m. ji buvo apdovanota Gedimino 5-ojo laipsnio ordinu, 2003 m. – Vytauto Didžiojo ordino Komandoro didžiuoju kryžiumi, 2007 m. – Švietimo ir mokslo ministerijos garbės ženkle apdovanojimu.

2004 m. M. Lukšienė tapo vienintele lietuve, apdovanota vienu iš garbingiausių UNESCO apdovanojimų – pedagogikos tėvu vadinamo XVII amžiaus čekų švietėjo Jan Amos Comenius medaliu už jos asmeninį indėlį moksliskai ir praktiskai įtvirtinant švietimą kaip valstybės kūrimo pagrindą. UNESCO apdovanojimo tekste parašyta: „Ponia Lukšienė yra europinio ir pasaulinio lygio mokslininkė ir asmenybė, reikšmingai prisidėjusi prie demokratinės visuomenės ir modernaus švietimo raidos”.

Pirmasis švietimo centras Lietuvoje buvo įsteigtas 1993 metų birželio 17 d. Marijampolėje bendradarbiavimo tarp Viborgo (Danija) švietimo institucijų iniciatyvinės grupės ir Marijampolės vadovų susitarimu. Jo įkūrimui pritarė ir iškilmingame atidaryme dalyvavo ir abiejų valstybių švietimo ministerijų atstovai.

Lietuvoje tai buvo naujas dalykas, ir vėliau šio centro pavyzdžiu įkurti dar keli švietimo centrai šalyje pradėjo pedagogų kvalifikacijos tobulinimo sistemos decentralizacijos procesą, sudarė galimybes pedagogams ir kitų sričių specialistams mokytis savo regione atsižvelgiant į savo ir savo institucijų poreikius.

Švietimo centro tikslas buvo kelti pedagogų kvalifikaciją, švietimo įstaigų vadovų švietimą, ypač demokratizacijos ir decentralizacijos srityse, supažindinti su naujomis švietimo kryptimis bei naujais pedagoginio darbo metodais, skolinti švietimo įstaigoms bei pedagogams mokomąją ir pedagoginę literatūrą.

Per du veiklos dešimtmečius Marijampolės centre vyko daugiau kaip 5 tūkstančiai renginių,

apsilankymų skaičius perkopė 157.000. Šio centro paslaugomis kasmet naudojasi 3.000 pedagogų bei 130 švietimo įstaigų iš Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Vilkaviškio bei Šakių rajonų. Švietimo specialistams atvažiuoti į Marijampolę vykstančius kursus yra daug patogiau ir pigiau nei vykti tobulintis į Vilnių.

Per tuos metus centre lankėsi ir paskaitas skaitė garsūs Lietuvos ir užsienio švietimo specialistai, čia nuolat buvo rengiamos parodos, susitikimai, diskusijos. Itin svarbūs buvo centre kelerius metus rengti Jungtinių Amerikos Valstijų pedagogų kursai A.P.P.L.E. („American Professional Partnership for Lithuanian Education”), Lietuvoje vykstantys nuo 1991 metų ir šiomet surengti jau 23 kartą. Šiais metais Prienuose vykusiuose kursuose dalyvavo gausus būrys JAV pedagogų iš New Hampshire, New Jersey, Colorado, Utah ir kitų valstijų.

A.P.P.L.E kursai Marijampolės švietimo centre surengti vos jam pradėjus veiklą 1993 metais. Juose tada dalyvavusi Lemonte gyvenanti Ritonė Rudaitienė gerai prisimena tą entuziazmą ir susidomėjimą, kuris lydėjo ir kursų klausytojus lietuvius pedagogus, ir dėstytojus iš Amerikos. Apie tris kursų savaites 1993 metų vasarą Marijampolėje R. Rudaitienė rašo ir savo knygoje „Iš kelionių užrašų”.

Kuriant šį centrą buvusioje žydų sinagogoje Marijampolėje, prieš du dešimtmečius buvo vadovautasi Lietuvos švietimo koncepcijos, kurios viena iš kūrėjų buvo habil. dr. Meilė Lukšienė, idėjomis. Dabar, minint centro jubiliejų, buvo gautas valdžios institucijų bei M. Lukšienės šeimos narių leidimas ir pritarimas jį pavadinti Meilės Lukšienės vardu, taip įamžinant garsiosios pedagogės atminimą.



Marijampolės švietimo centras veikia buvusioje žydų sinagogoje.

Ta proga centre buvo surengta paroda, pasakojanti apie šios garsios asmenybės gyvenimą ir veiklą. Stenduose – jos jaunystės fotografijos, pirmieji veikalai, darbas su jaunimu, aktyvi visuomeninė veikla. M. Lukšienė buvo Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio narė, aktyvi visuomenininkė. Garsi ir jos šeima – jos motinos pirmasis vyras buvo rašytojas Jonas Biliūnas, kurio raštus ji išleido, jos pusseserė – antropologė Marija Gimbutienė.

Į iškilmes Marijampolėje atvykusi Meilės Lukšienės dukra, žinoma profesorė, hab. mokslų daktarė kultūros istorikė Ingė Lukšaitė džiaugėsi, kad taip prasmingai įamžintas jos motinos atminimas. „Mama nemėgo visokių iškilmių ir pagerbimų, bet neabejoju, kad šiandien ji labai džiaugtųsi, sužinotų, kad būtent švietimo įstaigai suteikiamas jos vardas. Mokslas, švietimas, jaunoji karta jai visą gyvenimą buvo patys svarbiausi dalykai gyvenime”, – sakė I. Lukšaitė.



Paroda apie garsiąją švietėją M.Lukšienę.

LIETUVA IR PASAULIS

Įvyko Vilniaus maratonas



Vilniaus maratono vaikų bėgimas.

M. Ambrazo nuotr.

Vilnius (BNS) – Jubiliejinis, dešimtas Vilniaus maratonas prasiėjo rekordu. Prie starto linijos rugsėjo 15 d. stėjo apie 10,000 dalyvių: nuo kūdikio vežimėlyje iki senjoro. Margoje sportininkų minioje startavo būrys užsieniečių daugiau kaip iš 30 pasaulio šalių. Tiek bėgikų vienoje vietoje iki šiol Lietuvoje nėra buvę nė vienoje bėgimo šventėje. Palaikyti bėgikų gausiai susirinkę žiūrovai audringais plojimais pasitiko maratono nugalėtoją Tomą Venckūną. Bėgikas distanciją įveikė per 2 valandas 27 minutes ir 49 sekundes. Iki 30-to distancijos kilometro jis bėgo petys į petį su Aurimu Skinuliu, tačiau įveikdamas paskutiniuosius kilometrus jau ne-

abejojo, kad taps nugalėtoju. Moterų grupėje greičiausia buvo viešnia iš Norvegijos Margrethe Logavlen, 42 km 195 m įveikusi per 2 val. 56 min. ir 33 sek. Sportininkė prisipažino, kad pergalė jai buvo labai didelė staigmena. Su kolegėmis iš darbovietės atvykusi bėgti maratone savo malonumui, ji netikėtai tapo nugalėtoja. Didelio mažųjų bėgikų ir jų tėvelių dėmesio sulaukė „Unicef“ vaikų bėgimas. Jaunieji sportininkai išsididžiai prie krūtinės spaudė pirmuosius iškovotus medalius. Šeimos su mažyiais, patogiai įsitaisiusiais vežimėliuose, draugiškai įveikė kilometrą. Jauniausi šios rungties dalyviai buvo vos kelių mėnesių sulaukę kūdikiai.

Išleisti naujieji K. Donelaičio „Metai“

Vilnius (Bernardinai.lt) – Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas išleido Kristijono Donelaičio „Metus“, su garso įrašu: sudarytojas Gytis Vaškėlis, tekstą skaito Rolandas Kazlas, įvado autorius dr. Darius Kuolys. Knygoje pateikta naujausiais tyrinėjimais paremta redakcija, kurią parengė dr. Mikas Vaicekuskas. Taip siekiama išsaugoti autorinę nedėtingą fonetiką, morfologiją, sintaksę ir leksiką, visas archajiškas ir tarmi-

nes ypatybes, – ir artėti prie kanoninio K. Donelaičio poemos teksto. Leidinio naujovė – skanduotė. Ji buvo parengta remiantis greičiausiai paties autoriaus rankraštyje sužymėtais kirčio bei skiemens trumpumo ženklais. Donelaičio epe, kaip Homero tekstuose, slypi tautinės bendruomenės kalbos, mąstymo, vaizduotės, dorinių nuostatų lobynas, per šimtmečius kurtas tradicinis tautos pasaulis.

Paskirtos lėšos knygų leidybai

Vilnius (Bernardinai.lt) – Kultūros ministras Šarūnas Birutis paskirstė 200,000 litų leidykloms užsienio autorių knygoms išversti ir išleisti. Finansinės paramos sulauks 18 romanų. Daugiausia – po 20,000 litų – skirta Heyden Herrera romano „Frida“, Anne Applebaum knygos „Geležinė uždanga“ ir Michailo Šiškinio „Veneros plaukas“ vertimui ir

leidybai. Tarp gavusiųjų finansavimą yra ir Goncalo M. Tavareso romanas „Jeruzalė“, Jameso L. Haley biografinė knyga „Vilkas. Džeko Londono gyvenimai“, Salmano Rushdie „Džozefas Antonas“ ir kt. Iš viso Kultūros ministerijos skelbtame užsienio literatūros vertimų projektų dalinio finansavimo iš valstybės biudžeto lėšų konkurse dalyvavo 38 projektai.

Smėlio skulptūromis atgaivintos praeities legendos

Plungė (Alkas.lt) – Šių metų rugpjūčio 19–30 dienomis Plungės rajono poilsio bei pramogų centre „Žemėsodis“ Mardosų k. sukurtas išpūdingas smėlio skulptūrų parkas „Nuo Gandingos didvyrių iki Lietuvos Europos Sąjungoje“. Aukštais Minijos skardžiais ir žaluma apsuptame slėnyje buvo surengta tarptautinė dailininkų kūrybinė stovykla, kurios metu skulptūras iš smėlio kūrė aštuoni menininkai iš Lietuvos, Latvijos, Rusijos. Sukurtos smėlio skulptūros at-

spindi greta esančio Gandingos piliakalnio, buvusios pilies ir gyvenvietės dvasiją – skulptūros primena senąją turtingą Gandingos piliakalnio istoriją, atgaivina spalvingas, senųjų lietuvių riterių drąsa ir pasiaukojimu persmelktas legendas, mitus ir padavimus, parodo protėvių ištikimybę savo kraštui. Į smėlio skulptūrų parko įgyvendinimą įsitraukė Plungės rajono Karklėnų kaimo šeimų bendruomenė „Karkluoja“, aktyvus Plungės rajono jaunimas, rėmėjai.

JAV ir Rusija susitarė dėl Sirijos ginklų



John Kerry (k.) ir Sergejus Lavrovas.

AP nuotr.

Ženeva (BNS) – JAV valstybės sekretorius John Kerry ir Rusijos užsienio reikalų ministras Sergejus Lavrovas rugsėjo 14 d. paskelbė, kad po trečios intensyvių derybų dienos Ženevoje pasiekė susitarimą dėl gairių, kaip neutralizuoti Sirijos cheminius ginklus. Jie sakė, kad kai kurie susitarimo elementai apima terminus ir tai, kaip Sirija turi laikytis sąlygų, be to, numatyta, kad jeigu Sirija to nedarys, jie sieks Saugumo Tarybos rezoliucijos, kuria gali būti duotas leidimas kariniams veiksams. Abu ministrai pasiekė bendrą vertinimą dėl esamų Sirijos cheminių ginklų atsargų ir sutarė, kad Sirija privalo sunaikinti visus savo ginklus. Jei šis planas bus visiškai įgyvendintas, šie ginklai nebekels grėsmės ne tik Sirijos žmonėms, bet ir jų kaimynams. –

sakė J. Kerry. Derybos tarp JAV ir Rusijos dėl Sirijos cheminių ginklų neutralizavimo taip pat yra laikomos esminiu dalyku siekiant atnaujinti taikos derybas, kad būtų išspręstas jau pus-trečių metų nesiliaujantis Sirijos konflikto užbaigimas. Sirijos sukilėlių armijos vadas generolas Selim Idriss atmetė JAV ir Rusijos susitarimą iki 2014 m. vidurio sunaikinti Sirijos cheminius ginklus. „Ar mes, sirai, turėtume laukti iki 2014 m. vidurio ir būti toliau kasdien žudomi, ir sutikti su susitarimu vien dėl to, kad cheminiai ginklai bus sunaikinti 2014 m.?“ – klausė S. Idriss. JAV Prezidentas Barack Obama pasveikino pasiektą susitarimą perimti Sirijos turimus cheminius ginklus, tačiau pareiškė, jog reikia dar daug nuveikti ir perspėjo Damaską laikytis šios sutarties sąlygų.

Sirijos opozicija išsirinko naują premjerą

Stambulas (BNS) – Sirijos opozicinė Nacionalinė koalicija rugsėjo 14 d. paskelbė vieną nuosaikių pažiūrų islamistą savo laikinuoju premjeru, o šis žingsnis laikomas svarbia sąlyga vyriausybės suformavimui. Ahmad Toameh, išrinktas per opozicijos susitikimą Stambule, pakeis Ghassan Hitto, kuris atsistatydino liepą, praėjus vos keturiems mėnesiams po paskyrimo į tą postą, nesugebėjęs suformuoti opozicinio ministrų kabineto

šioje susiskaldžiusioje koalicijoje. 48 metų A. Toameh, pagal išsilavinimą – odontologas, dabar mėgins sudaryti vyriausybę, kuri vadovautų sukilėlių kontroliuojamiems Sirijos regionams. Jis pažadėjo suformuoti kabinetą, kuris dirbs šalyje kartu su sukilėliais, kovojančiais su Prezidento Bashar al Assad režimu ir rūpinsis įvairiais reikalais, įskaitant humanitarinės pagalbos skirstymą pilietinio karo kreciamoje valstybėje.

Lenkijoje – protestai prieš vyriausybę

Varšuva (BNS) – Dešimtys tūkstančių Lenkijos profesinių sąjungų narių rugsėjo 14 d. pradėjo žygį per sostinę, kuriuo baigiasi keturių dienų protestai prieš nepopuliarią ir vis trapesnę centro dešiniųjų vyriausybę. Šis protestas atspindi visuomenės nusivylimą dėl šiemetinio staigaus Lenkijos ekonomikos sulėtėjimo. Šalį žemyn tempia euro zonos krizė. Dėl to koalicinės vyriausybės populiarumas dabar yra mažiausias nuo pat 2007-ųjų, kai į valdžią atėjo premjeras Do-

nald Tusk. Nuo pat aušros šimtai autobusų su protestuotojais važiavo į Varšuvą. Protestuose dalyvavo apie 100,000 žmonių. Pastarosiomis savaitėmis trys D. Tusk partijos parlamentarai jau pasitraukė, dėl to stiprėja mažumos vyriausybės grėsmė, kuri gali atnešti pirmalaikius rinkimus, nelaukiant 2015 m. Profesinės sąjungos seniai turi įvairių priekaištų, bet labiausiai dėl pokyčių darbo ir pensijų skyrimo srityje.

Baltijos jūroje nuskandintas ginklas kelia pavojų

Varšuva (ELTA) – Po Antrojo pasaulinio karo Baltijos jūroje nuskandintas cheminis ginklas sukelia žuvų ligas ir mutacijas, pareiškė Lenkijos mokslų akademijos Okeanologijos institutas. Šių medžiagų palaidojimo vietose žuvis serga daugiau nei kituose Baltijos jūros rajonuose. Aptikti ir genetiniai pokyčiai. 1945 m. pasibaigus karui Baltijos jūroje buvo palaidota apie 50,000 tonų cheminio ginklo atsargų. Jų palaidojimo vietų paieška vyksta pagal europinį projektą CHEMSEA (Cheminio ginklo pa-

ieška ir vertinimas). Po šių paieškų bus parengtos priemonės, kaip sunaikinti gamtai ir žmonių sveikatai grėsmę keliantį cheminį ginklą. Didžiausias arsenalas buvo išmestas netoli Gotlando ir Bornholmo salų. 2013 m. vasarą cheminio ginklo pėdsakų aptikta ir Gdanskio įlankoje. Gotlando įduboje yra apie 8,000 bombų ir sviedinių, kurie teršia aplinką. Dugnas šalia šių objektų yra užterštas. Žuvį šiose vietose gaudyti nerekomenduojama.

ŠVENTADIENIS

Dalai Lama: visas pasaulis sukurtas iš vieno šaltinio

Trečiąją vizito Lietuvoje dieną tibetiečių dvasinis vadovas skaitė vienintelę viešą mokamą paskaitą „Kelias į taiką ir laimę globalioje visuomenėje“. Beveik pusantros valandos trukusios Dalai Lamos XIV kalbos klausėsi įvairūs žmonės – nuo mažamečių, kuriuos čia atsivedė tėvai, iki senjorų. Visiems Dalai Lama paskaitos pabaigoje padėkojo, pasiūlė apmąstyti čia išgirstus žodžius. „O jei nenorite, tada pamirškite“, – nusijuokė 78-erių garbusis tibetietis.

Apie vieno idėją, vidinę ramybę ir taiką

Broliai ir seserys, gerbiami svečiai. Esu labai laimingas, vėl būdamas šioje šalyje. Per pirmąją vizitą susidariau labai gerą įspūdį apie šią tautą ir kitas Baltijos šalis. Svarbiausia žmogaus gyvenime yra teisingumas, drąsa. Ir visai nesvarbu, koks stiprus būtų oponentas. Turėtume išlaikyti stiprią dvasią, tai yra labai svarbu.

Visi žmonės esame tokie pat – protu, jausmais, fiziniu kūnu. Kiekviena gyva būtybė nori būti laiminga, ji ieško ramybės, taikos. Net gyvūnai ar augalai turi gyvybę, jie turi teisę gyventi. Visi turime tokias pačias teises – džiaugtis ir būti laimingais.

Turėtume suvokti vieno, vienybės idėją. Laikas eina greitai, kai buvau jaunas, buvau labiau susirūpinęs tuo, ką sakau, kitais oficialiais dalykais. Mane vadina Jo Šventenybe. Per titulus, įvairiausių formalumų žmonės praranda ramybę, jie tampa tų titulų kalniais. Svarbiausia yra išlaikyti dvasinę ramybę.

Žmogui labai svarbu ugdyti vieno suvokimą per savistabą, švietimą. Jei esate susitelkę į save, sakote AŠ, MES, sukuriate barjerą, atskiriate save nuo kitų žmonių. Tai yra siauras mąstymas, jis taip pat – smurto, patyčių, išnaudojimo pagrindas. Jei galvotume apie save kaip apie vienos grupės narius, to neliktų. Todėl tikiu, kad visas pasaulis sukurtas iš vieno šaltinio.

Ekologinės problemos, globalinis atšilimas yra visų gyvų būtybių problema, pavieniui jos neišspręsimė. Globali ekonomika – taip pat visų reikalas. Pasaulyje gyvena 7 milijardai žmonių, jie problemas turi spręsti kartu. Šiuolaikinė realybė yra pakitusi, senovėje tauta galėjo pati save išlaikyti, nebendradarbiaudama su kitais. Tai pasikeitė. Kai rūpinatės vieni kitais, rūpinatės savimi.

Ramybė, kurią anksčiau minėjau, ji neateis per maldą ar meditaciją. Ji pasiekama per veiksmus. Tam reikia motyvacijos. Ramybė pirmiausia turi būti širdyje. Kai jaučiame vidinę ramybę, tada aplink save kuriame taikią atmosferą, o toliau – ilgai trunkančią pasaulinę taiką. Ramybė ir pagarba turi kilti iš žmogaus vidaus.

Sveikas, ramus protas reiškia ir sveiką kūną. Mokslininkai atliko eksperimentą: po dviejų trijų savaičių mokymo apie atjautą, jautrumą ir meilę artimui, žmonės geriau jautėsi, sumažėjo kraujospūdis, įtampa, jie jautėsi laimingesni.

Proto ramybė, dalijimasis meile ir atjauta. Turėtumėte labiau kreipti dėmesio į šias bendrąsias vertybes.

Laimingas protas, laimingas kūnas, laiminga visuomenė.

Apie pagarbą netikintiesiems, moralumą ir laimę

„Šiuolaikiniame pasaulyje ne visi yra religingi. Tarp septynių milijardų gyventojų yra netikinčiųjų, negalime būti jiems abejingi. Prie jų reikia prieiti per tuos dalykus, kuriais jie tiki. Kalbu ne apie tikėjimą, o vertybes. Yra grupės žmonių, kurie neigia vertybių svarbą. Juos vadina nihilizmo, senovinio materializmo atstovais.

Pasaulyje turi būti vienodai gerbiamos visos religijos. Kaip ir tie, kurie netiki. Bet jie turi būti susipažinę su vertybėmis. Gal tada neliktų vietos veidmainiškumui, korupcijai. Svarbiausia yra švietimas. Pasaulietiška etika yra labai svarbi, jos reikia šiuolaikiniam pasauliui. Net netikintieji gali tikėti etika, moraliniais dalykais. Reikia to mokytis. Dabar pasauliui reikia moralios, etiškos mokymo sistemos.

Didelis atotrūkis tarp turčių ir neturtingųjų irgi susijęs su etika.

Laimę laikau tam tikra pasitenkinimo forma. Kalbu ne apie fizinį malonumą, o dvasinį pasitenkinimą. Šiuolaikiniame pasaulyje žmonės laimę sieja su materialiais dalykais. Tokia laimė yra netikra, dirbtina, paviršutiniška. Žinoma, patogumas, fizinė sveikata yra svarbu.

Sensorinis malonumas (matyti, ragauti, paliesti, užuosti kažką gražaus) remiasi sensorine patirtimi. Bet protinė patirtis yra svarbesnė už sensorinę patirtį, ji nugali blogus fizinius pojūčius. Svarbu išlaikyti gerą protinę būseną.

Visos religijos kalba apie protinę patirtį, moko atjautos, meilės.

Iš tiesų žmogui yra svarbūs trys dalykai. Mūsų pačių patirtis, kurią gauname iš mamos, iš jos mokomės atjautos. Antra, mūsų pačių patirtis, kurią kuriame, bendraudami su aplinkiniais, kaimynais. Jei su jais santykiai yra geri, būsim laimingi. Trečias dalykas, moksliniai tyrimai, įrodymai. Nekalbėkime apie pomirtinį ar kitus gyvenimus. Šiame – mokslininkai tiria fizinio kūno, mentalines savybes, galimybes. Naudokitės jų išvadomis, jų pasiekimais.

(Sutrumpinta)

Alfa.lt

Rugsėjo trečia savaitė

Rugsėjo 16 d.

– 1927 m. mirė **Tomas Naruševičius** – inžinierius, diplomatas, politinis ir visuomenės veikėjas (gimė 1871 m.).

– 1980 m. mirė **Jean Piaget** – šveicarų psichologas, vystymosi psichologijos pagrindėjas (gimė 1896 m.).

Rugsėjo 17 d.

– 1991 m. Lietuva priimta į Jungtinių Tautų Organizaciją.

Rugsėjo 18 d.



Arkivyskupas J. Skvireckas.

– 1873 m. Panevėžio apskr., Pumpėnų parapijoje, Rinkūnų k. gimė **Juozapas Jonas Skvireckas** – Kauno arkivyskupas, vertėjas. Mokėsi Panevėžio realinėje gimnazijoje, studijavo Žemaičių dvasinėje seminarijoje, Peterburgo dvasinėje seminarijoje. 1899 m. buvo išventintas kunigu ir 1900 m. paskirtas Žemaičių kunigų seminarijos profesoriumi. 1919 m. išventintas vyskupu. 1920 m. išrinktas Šv. Rašto populiarinimo komiteto pirmininku. 1922–1926 m. buvo pirmasis Lietuvos katalikų mokslo akademijos pirmininkas. 1925 m. prisidėjo prie Lietuvos bažnytinės provincijos struktūros rengimo darbų. 1926 m. paskirtas Kauno arkivyskupu metropolitu. 1944 m. buvo priverstas išvykti į Vakarų. 1945 m. įsikūrė Šv. Vincento seserų vienuolyne Zamse (Austrija). Vienas reikšmingiausių J. Skvirecko darbų – Šv. Rašto vertimas į lietuvių kalbą, išleistas 1911–1937 m. Kaune šešiais tomais. (Mirė Zamse 1959 m., perlaidotas Kauno arkikatedroje 1998 m.).

– 1994 m. New York mirė **Vytautas (Vitas Kevinas) Gerulaitis** – profesionalus teniso žaidėjas. Žaisti tenisą mokėsi pas tėvą V. Gerulaitį. 1970 m. tapo New York katalikų mokyklų čempionu. 1971 m. JAV teniso pirmenybių vyrų dvejetų (su G. Scott) čempionas. 1975 m. laimėjo vyrų dvejetų turnyrą Vimbldone. V. Gerulaitis didžiausias sportinis pasiekimas buvo 1977 m. gruodžio mėn. pasiekta pergalė Australijos atvirajame čem-



V. Gerulaitis.

pionate. Finale jis įveikė John Loid 6–3, 7–6, 5–7, 3–6, 6–2. Per visą karjerą V. Gerulaitis laimėjo 24 vyrų vienetų ir 8 dvejetų varžybas. 1978 m. pagal vyrų vienetų skirstymą jis buvo trečioje vietoje pasaulyje. Jis pasižymėjo žaibiška reakcija ir gebėjimu staigiai judėti po aikštelę žaidimo metu. Jis rūpinosi neturtingų vaikų mokymu, įkūrė jų rėmimo fondą, teniso mokyklą Floridoje. Buvo TV sporto laidų komentatorius. (Gimė New York 1954 m.).

Rugsėjo 19 d.

– 1911 m. gimė **William G. Golding** – anglų romanistas, 1983 m. apdovanotas Nobelio literatūros premija (mirė 1993 m.).

Rugsėjo 20 d.

– 1942 m. mirė **Karlis Ulmanis** – nepriklausomos Latvijos politikas, ministras pirmininkas, 4-asis Latvijos prezidentas (gimė 1877 m.).

– 1972 m. mirė **Wolfgang Gaston Friedmann** – vokiečių ir amerikiečių teisininkas, tarptautinės ūkinės teisės specialistas, Columbia universiteto profesorius. Jo vardu yra pavadintas apdovanojimas (*Wolfgang Friedmann Memorial Award*), skiriamas už ypatingus nuopelnus tarptautinėje teisėje (gimė 1907 m.).

Rugsėjo 21 d.

– 1952 m. Raguvos miške mirė **Bronius Krivickas** – partizanas, poetas, literatūros kritikas. Baigęs Biržų gimnaziją 1938–1943 m. Vytauto Didžiojo ir Vilniaus universitetuose studijavo lietuvių literatūrą. Jis buvo V. Mykoloičio-Putino globojamos literatūrų grupės dalyvis. Redagavo žurnalą „Ateitis“ ir laikraštį „Studentų dienos“, dirbo žurnalo „Kū-



B. Krivickas.

ryba“ redakcijoje. Mokytojavo Biržų gimnazijoje. 1945 m. vasarį įsijungė į partizanų būrį, kur jau partizanavo du jo broliai. 1951–1952 m. buvo Rytų Lietuvos srities Visuomeninės dalies viršininkas, redagavo partizanų spaudą („Aukštaičių kova“, „Laisvės kova“). Žuvo KGB užverbuotam Aukštaitijos partizanų vadui J. Kimštui-Žalgiriui išdavus. Kritikos straipsniuose laikėsi griežtų estetinių kriterijų. 1944 m. parengė diplominį darbą „Jono Aleksandravičiaus-Aiščio idėjų pasaulis“ – pirmąją studiją apie šį poetą. Būdamas partizanas kūrė eilėraščius, sonetus, satyras, vertė, rašė publicistiką. Jo poezijoje kovojantis žmogus atsiskleidžia kaip įveikiantis savo žmogiškąsias silpnības kūrėjas, per kančias išdidžiai eidamas į mirtį randa Dievą ir meilę. 1993 m. Vilniuje išleisti *Raštai*. (Gimė Pervalkuose, Pasvalio r., 1919 m.).

Rugsėjo 22 d.

– 1875 m. gimė **Mikalojus Konstantinas Čiurlionis** – kompozitorius, dailininkas, chorvedys, kultūros veikėjas (mirė 1911 m.).

– 1985 m. mirė **Simas Suziedėlis** – mokytojas, istorikas, publicistas, redaktorius (gimė 1903 m.).

Prieš 1940-uosius gimnazijas baigusiuoju lietuvių vaizduotė, mokyklos vadovėlių išugdyta istorinė pajauta, laiko ir erdvės ribos buvo labai stipriai susietos su faktu, kad mes, lietuviai, gyvename visame pasaulyje. Visas minėtų istorikų pasiūlytas lietuvių pasakojimas baigiamas didele išėivijai skirta dalimi. Ji ne tik rodė įvykius faktus, bet ir tam tikra prasme konstravo tuometinę lietuvių diasporinės tautos tapatybę. Ir mes, lietuviai, turime savo kulties lopšį – nepriklausomą Lietuvos Respubliką.

Prieš II pasaulinį karą istorijos vadovėlis kiekvienam gimnazistui suformuodavo tokį lietuvių pasaulio žemėlapią: nors daugiausia lietuvių gyvena JAV (700,000–800,000), tačiau apie 10 000 mūsų gentainių yra Kanadoje, apie 2,000 – Pietų Afrikoje, ir apie 1,000 – Australijoje. Dar lietuvių gyvenama Latvijoje, Lenkijoje, Rusijoje, Vokietijoje ir mažiau kituose kraštuose. Toks anuomet atrodė lietuvių pasaulis vidurinė mokyklą išėjusiam žmogui. Vėliau jokioje kitoje Lietuvos istorijos sintezėje tokia lietuviško erdvėlaikio forma nebuvo pakartota, nors lietuvių gyvenimas 1990-aisiais ištrūkus į laisvę vėl pasuko emigracijos keliais.

Kokio dydžio yra šiandienis lietuvių pasaulis? Kaip mūsų geokultūriniai akiračiai atspindi jo permainas. Štai į 1935 metais Kaune įvykusį *Pasaulio lietuvių kongresą* suvažiavo aštuonių šalių atstovai. Jie atstovavo Anglijos, Argentinos, Brazilijos, JAV, Kanados, Latvijos, Prancūzijos ir Urugvajaus lietuvių organizacijoms. Tačiau juk ir tada buvo aišku, kad Rusijoje, Lenkijoje ir Vokietijoje būta labai daug lietuvių. Būta jų ir Pietų Afrikoje. Šiandien galime tik spėlioti, o kai kada argumentuotai pagrįsti, kiek politinis nestabilumas ir aukštesnės ar žemesnės *geležinės uždangos* Europos žemėlapyje anuomet lėmė, kodėl kaimyninių kraštų lietuviams nebuvo atstovaujama. Akivaizdu viena: be Lietuvos, dar keliolikoje pasaulio šalių buvo apsigyventa mūsų tautiečių.

Ar žinome tikslus pasaulio lietuvių skaičius ir kaip tie skaičiai gali veikti mūsų vaizduotę? Statistika yra viliojantis, bet apgaulingas mokslas. Viliojantis dėl tikėtino aiškumo, o nuviliantis dėl ribotų savo galių ir galimybių. Štai jau keliolika metų banguojant naujausioms lietuvių emigracijos bangoms viešojoje erdvėje nuolat tvyro įtampa tarp Lietuvos valstybės oficialiosios statistikos žinybų duomenų ir lygia greta tekančių nuogirdų bei prasitarimų, kurių ištakas srūva iš pačių lietuvių bendruomenių. O juk kalbam apie naujus, čia pat akivaizdžiai vykstančius procesus. Dažniausiai tariamės pastebintys bent jau pusmilijonį naujosios emigrantų bangos dydį. Vienu akyme, ypač politikų ir prieš rinkimus, tai jau fatališki tautos išsivaikščiojimo statistiniai ženklai, kitų – tai *protestuotojų* demonstracijų mastas, kaip ir kiekviena protesto forma gundantis tikėti, kad kas nors tą protestą išgirs ir imsis atsakingų veiksmų. Dar kiti, nors greičiausiai, mažuma, prisipažįsta, jog visos tas reiškinys, pradedant skaičiais ir baigiant gilumine motyvacija bei galimomis ateities perspektyvomis, yra labai migloti dalykai, kuriems verkiant reikia įdėmesnės nuolatinės mokslinės refleksijos bei protingos politikos formavimo pastangų.

Bene darniausias statistinis lietuvių pasaulio geokultūrinis vaizdas yra pateiktas 2004 m. išleistoje knygoje *Pasaulio lietuvių bendruomenė 1949–2003*,

KARKLO DIEGAS

lietuvių pasaulio istorija

EGIDIJUS ALEKSANDRAVIČIUS

5

kurios sudarytoja, redaktorė, didele dalimi ir autorė Vitalija Stravinskienė susistemino 35 šalių lietuvių bendruomenių susirinktus faktus, sudėliojo bendruomenių žemėlapią ir pateikė provizorinę statistiką.¹² Jos statistiniame horizonte pabyra apie 1,13 milijono lietuvių. Tie skaičiai yra sustabdyti ties Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą riba, ir todėl, greičiausiai, yra labai sumažinti. Kas patiktų, kad 2003 m. Didžiojoje Britanijoje buvo 8, 000 lietuvių (pagal krašto bendruomenės nuojautas ir oficialiosios britų statistikos duomenis) ir net tuo, kad pagal įvairias, formaliai nesuskaičiuotas ir nesuskaičiuojamas tenyškėčių naujų lietuvių imigrantų gyvenimo apraiškas, ten buvę tik 30 000 mūsų tautiečių.

Statistika tampa labai provizorinė žvelgiant į Rytus. Čia oficialieji Rusijos ir Baltarusijos skaičiai yra gerokai mažesni: tyrinėtoja (padedama vietinės bendruomenės) mato 25,000 lietuvių, o Lukašenkos valdžia – tik 7,000. Rusijoje irgi tas pats: rusų administracijos akimis šioje šalyje yra 50,000–60,000 lietuvių, o vietos bendruomenė savo tautiečių masę vertina 80,000–90,000. Ne mažiau statistinės painiavos ir neaiškumų, susijusių su lietuvių pasaulio skaičiais, atsiveria Jungtinių Amerikos Valstijų ir Pietų Amerikos šalių atveju. Amerikiečiai savo diasporos dydį artina prie 800,000 žmonių, nors demografinės su skaičiais ir lietuviško tapatumo su asmeniniu sąmoningumu komentarai išryškina priešpriešas, rodančias tiek miglotą savizną, tiek uždavinius šiuolaikiniam mokslui. Demografinės argumentai gali liudyti, kad prognostiniai skaičiai, atsižvelgiant į vidutines natūralaus prieauglio tendencijas, JAV bus daug didesni, jei tikėsime, kad prieš I pasaulinį karą į Ameriką galėjo įvažiuoti arti milijono lietuvių. Kita vertus, Amerikos lietuvių diasporos dydis bus gerokai mažesnis nei tie 800 000, jei suskaičiuosime etnolingvistinius ir sąmoningo dalyvavimo lietuvių diasporos gyvenime faktus.

Pietų Amerikos diasporos statistika susiduria su dar didesnėmis problemomis, kurios yra susijusios su lietuvių atpažinimo galiomis ir intencijomis. *Pasaulio lietuvių bendruomenės* reprezentaciniame leidinyje rašoma, kad yra 40,000 Brazilijos lietuvių. Maždaug tiek mūsų tautiečių galėjo persikelti į šią šalį iki II pasaulinio karo. Vėlgį, kokios atpažinimo priemonės grindžia šią diagnozę? Jei vadovautumėmės demografinės logika ir sektume knygos *Lietuvių imigracijos Brazilijon penkiasdešimtmetis*,

1926–1976.¹³ autoriais, tuomet turėdami omeny šios šalies natūralų prieaugį (2,9 proc. iki 1976 m.) galėtume manyti, kad 8 deš. viduryje galėjo čia būti iki 250,000 lietuvių kilnės asmenų. Tokia logika vadovaujantis šiandien tas skaičius būtų bent trečdaliu didesnis. Kita vertus, pagal etnolingvistinius ir sąmoningos veiklos diasporos visuomenėje kriterijus Brazilijoje tikrai bus mažiau lietuvių nei tie 40,000, kuriuos nurodo bendruomenės aktyvistai. Tiesiog turi būti aišku, kad siekiant svarstyti ir suprasti lietuvių pasaulio ribas ir dydžius, statistika yra tik nedidelė pagalbinė. Esmė glūdi giliau, nei siekia skaičių, algoritmų ir net viso kario smegenų pusrutulio pajėgumai. Lietuvių pasaulio vaizduotė, jo erdvėlaikis, galimi ateities išvaizdavimai ir daugiau ar mažiau rišlūs scenarijai, skirtingai matuoja organizuotas Lietuvos valstybės pastangas kažką daryti politiškai – nuo begalinio prisirišimo ir tikėjimo, kad už viską valdžia



atsakinga ir viskas nuo jos priklauso, iki toli siekiančios rezignacijos, nebetikint, kad nepriklausomos Lietuvos politinis sluoksniu ir jo potencialas gali ką nors pozityvaus tai ateičiai duoti. Viskas priklauso nuo paties lietuvių širdies ir proto talpumo, kurio šiandien niekas nepajėgs apskaičiuoti.

Lietuvių pasaulis šiandien labai smarkiai keičiasi. Lemtingai veikia ne tik pats naujųjų išėivijų bangos aukštis, bet greitėjanti ir vis labiau lengvėjanti komunikacija – nuo interneto siūlomų virtualybių iki pigių skrydžių oro susisiekimo kompanijų, dalies migrantų tapatybę suformavusių pagal sezoninio darbininko poreikius. Globaliame pasaulyje ryšys su savu gimtuoju kraštu pasidarė labai mobilus, tačiau atminties formos ir jausmų bei prierašumo kaita yra pakankamai skausminga. Sociologas Zigmuntas Baumanas prisipažino, jog jam didžiausią nuostabą kelia vis mažėjantis žmonių prierašumas prie vietos, prie gimtinės, prie savosios tėvynės. Bet kaip ir visa kita šiame gyvenime, taip ir šie visuotini polinkiai bent iš dalies priklauso nuo individo, visuomenės, tautos sąmoningumo, savizinos, istorinės atminties ir kūrybinės valios. Tikėkime, kad lietuvių pasaulio praeities pasakojimai gali prisidėti prie bendrosios atminties atsinaujinimo, gilėjimo, kartu prie kokybiškesnio lietuvių gyvenimo visame pasaulyje. Juk psichologai pripažįsta, kad pasijausti savu, išsiskirti senosiose ir naujosiose aplinkose, susigyventi su draugų ir artimųjų bendruomene ir tikėti kilnesniais mūsų egzistencijos vaizdiniais yra kelias į darną, į santaiką su savo gyvenimu ir savimi.

¹² Stravinskienė, Vitalija (sudarytoja ir redaktorė). *Pasaulio lietuvių bendruomenė*. Vilnius: Altdora, 2004, p. 394–396.

¹³ Kun. Saulaitis, Antanas (sudarytojas ir redaktorius) ir kt. *Lietuvių imigracijos Brazilijon penkiasdešimtmetis. 1926–1976*. Sao Paulo – Rio de Janeiro, 1976.

AKIŲ LIGOS

**DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER**
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

**DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA**
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

REAL ESTATE

Perku arba išsinuoju žemę
Lietuvoje, tinkamą ūkininkauti.
Apmokėjimas per banką. Sandorį galima atlikti Lietuvoje ir JAV.
Tel. +370-616-93194,
Rolandas



Su Gary Antoine ir mažąja Medeina.
Dr. Jurgitos Saltanavičiūtės-Antoine albumo nuotr.



Antano Saulaičio, SJ nuotr.

Trys dienos tarp lakotų (3)

ANTANAS SAULAITIS, SJ

Prie kavutės vakare norėjosi paklausti apie sąžinės graužatį, nes prieš daug metų, po lietuviškų vestuvių Santa Fe, New Mexico, mane nuvežė į tenyškių indėnų šokių koncertą. Be galo spalvingi rūbai, plunksnomis išpuošti šokėjai. Po kiek laiko pasidarė nejuoku pagalvojus, kad indėnams šokiai nėra juk tik kokia pramoga, o šventas ir pagarbus dalykas, kaip ir visas jų gyvenimas. Lyg netinka svetimam turistui, galima sakyti, religines apeigas kaip kokį teatrą ar sceninį pasirodymą stebėti. Gary nuramino, nes tai tikrai tikrai pasirodymas, šokėjai galėjo būti ne genties nariai, o teatro trupė. Tarp lakotų yra visokių nuomonių apie pašalinių dalyvavimą (labai domisi europiečiai, japonai) tikrose religinėse apeigose, tokiose kaip Saulės šokis. Rosebude šie šokiai senolių pravedami keliose vietose, dažnai vidurvasarį. Vyresnieji leidžia stebėti, tačiau nesaviškių dalyvavimas šokyje ribojamas. Kai kurie Saulės šokio rengėjai griežtai atsisako į šokį įjungti svetimus.

Kadangi Gary yra vietinis, garsiojo (jėzuitus pasikvietusio) Red Cloud (Rausvas Debesis) palikuonis, jis žino pasakojimus ir legendas apie įvairias vietas. Pavyzdžiui, manoma, kad vienas garsiausių karvedžių Tašunka Witko (Crazy Horse – Jo Nerimstantis Žirgas), kuriam Juodųjų kalnų uolose paminklas kalamas jau dešimtmečius, palaidotas būtent ten, nors tiksliai tik šeima galėtų žinoti. Kitas slėnis ar tarpekliis pavadintas liūdnu „Šašai“ vardu, nes čia palaidoti nesuskaitomi indėnai, užsikrėtę specialiai jiems valdžios išdalintomis apkrėtomis antklodėmis. Kitas slėnis – Soldier Creek (Kareivių upelis). Lakotai apsupo kariuomenės dalinį. Šie apsaugai nuo strėlių bei šovinių rankomis sėmė baltą molį ir darė užtvaras (Aš pasakojau, kad Lietuvoje keliaudamas vaikų bei jaunimo vis klausdavau apie piliakalnius, istorines vietas, gyvenusius įdomius žmones, gamtos įdomybes). Pačiame Rosebude kasmet vyksta milžiniška mugė, joje vis daugiau lankytojų bei dalyvių pasistato palapines, lakotiškai „tipi“, būna pramogų dideliems ir mažiems.

Visi žino, kad indėnų žemėse esame lošimo namų (casino). Čia gentys uždirba švietimo, sveikatos ir kitiems reikalams, kai kur už tas lėšas net įrengė savo kultūros muziejus. Tarp indėnų azartiniai žaidimai žinomi nuo senovės, apie tai liudija archeologinės iškasenos. Tad nenuostabu, kad azarto pomėgis išreiškiamas ir šiuolaikiniu būdu.

Dr. Jurgita Saltanavičiūtė-Antoine studijuodama dirbo tarp kitų genčių kitose valstijose, taip pat savanoriavo. Renkant medžiagą lakotų dokumentikai reikalauja auksinės kantrybės ir kruopščių mokslinių igūdžių. Rinkinio steigėjas, a. a. Don Moccasin (Odos apavas), paliko daugybę vaizdo ir garso įrašų, per ilgus metus surinktų kaimeliuose

bei sodybose. Jurgita įrašinėja ir šiandienos lakotų pasakojimus. Tenka iškloti ant popieriaus pasakotojo tekstą, pasinaudojant lakotų priimta rašyba. Tos pačios universitete veiklios šeimos Ron Bone Shirt (Krūtinės plokštė) išverčia lakotų kalbą maždaug pažodžiui. Tada antropologė konsultuojasi su kitais vertėjais dėl sklandesnio antrojo vertimo, kurio turinį vertėjas patikrina. Pagaliau trumpam kelių sekundžių vaizdeliui pritaikomi parašai sava ir anglų kalba. Galima tik įsivaizduoti, kiek darbo bus paruošti pusvalandžio filmuką apie mūsų surinktų slyvų virimą!

Kaip tik susitikimo metu Roger Milk pasakojo apie savo genties srities, Milk Camp, praeitį, kuri niekur neaprašyta ir neįrašyta, ir yra už dabartinių lakotų rezervato ribų. Dr. Jurgita rengia trumpus mokamuosius filmukus iš visos surinktos ir telkiamos medžiagos. Numatoma kurti ir animacinius filmukus vaikams bei jaunimui, kad šie spalvingesniu, judresniu būdu geriau išsivintų kalbą. Kaip ir visiems mokslininkams, jai tenka rašyti projektus, ieškoti lėšų, bendradarbių ir talkininkų. Dr. Jurgita patyrė, kad daugiausia lakotai, jei ir moka kalbą, rašto savo kalba nevertina ir nesistengia jo išmolti.

Čiabuvių bendruomenėse – ir ne tik Š. Amerikoje – žmonės vargina priklausomybė nuo alkoholio ir diabetas. Tai būtų vėl kitas pasakojimas. Prisiminiau Lietuvos kaimuose ar miesteliuose matytus vaizdus. Pirmieji du mano sutikti ir užklausti apie Meno institutą laikėsi tvoros.

Graži valandėlė Fort Niobrara (upės pavadinimas) gamtos draustinyje, prie Nebraskos sienos. Pasirodo, giliai išrėztame upės slėnyje yra keturios klimato sritys, net auga beržai, šiaurietiškos pušys. Nesulaukėme atsigerti atkeliaujančių elnių, tačiau pravažiavome kelis į mus dėmesio nekreipusius stumbrų pusbrolius – bizonus. Itin miela, kad Gary parodė malonios rausvos spalvos prerijos žoles, (lakotiškai – „kalakuto kojos“, kurias pažįsti iš atkuriamų prerijų Čikagos apylinkėse. Kitą vakarą šeimininkai pavežė iki Ring Thunder (Žiedinio griaustinio) kalvos briaunos pasižiūrėti saulėlydžio. Jautiesi kaip prie Baltijos jūros ar Michigano ežero pa-

krantėje. Prisiminėme ir „žaliaji blyksni“, pirmą kartą aprašytą ne kur kitur, o 18 a. Vilniaus universiteto observatorijoje.

Vidurio JAV gyvenantiems kilometriniams kukurūzų ir sojos laukai – įprastinis vaizdas. Pietų Dakota pirmąją saulėgražomis – vienas laukas šviesiai žydi, kito lauko galvos jau derlingai nulenkotos. Nors ganyklos neprilygsta žmogaus ūgio žolių pirmakštėms prerijoms, iš tolo kalvos, slėniai, bendras vaizdas mena tuos laikus, kai bizonai ir lakotai laisvi gyvendavo ir bendraudavo. Matęs Illinojuje tik prerijų lopelius, čia gali akis visomis kryptimis iki horizonto ganyti. Privažiavęs prie Missouri upės, istorinių vietų pagalba prisimeni prieš 200 metų Lewis ir Clark ekspedicijos kelionę upėmis, per prerijas, kalnus iki Ramiojo vandenyno ir atgal (taip pat ir kitus) keliautojus, pirmą kartą pamačiusius nuostabią šalį ir jos gyventojus čiabuvius.

Pilnas išpūdžių važiuoji ir skrendi namo, dėkingas už tas tris dienas pas lakotus, kurių legendas kone kasdien prisimeni, pamatęs tai vieną, tai kitą gamtos reiškinį ar žmonių elgesį (kaip ir lietuviškas pasakas bei legendas apie mus supantį pasaulį). Ryškiausias ir visa apimantis jausmas – lakotų vertybės nėra tik popierinės jos – gyvenime. Ne veltui lakotų vertybių sąrašė, pakabintame jaunimo auklėbos namuose, senolė Mary Sue kaip pirmą vertybę įrašė iš tėvo mokymo labiausiai išsimintą nuolankumą (lietuviams gal geriau suprantamas kaip kuklumas). Tai švelnus būdas būti savimi ir palikti laisvės kitam tokiu būtu Dievo ir žmonių akivaizdoje.

Trijų dienų lobia užteks visai eilei evangelinių pamokslėlių bei straipsnelių, kaip ir savai gyven-senai.

Pabaiga



Antano Saulaičio, SJ nuotr.

SOCIALINIAI PATARIMAI



Privati informacija apie asmenį – prieinama visiems

Per pastaruosius keletą metų vis dažniau „reklamuojamos“ tapatybės vagystės bei jų pavojai, atrodytų, seniai atgrasė visus nuo bet kokio patiklumo ir noro teikti savo asmeninę informaciją kam bebūtų. Valstybinės organizacijos bei verslo kompanijos ėmė kur kas atsargiau elgtis su klientų duomenimis, bankai ir kitos finansinės įstaigos aktyviai pradėjo siūlyti įvairias „apsaugos“ nuo neteisėto asmeninių duomenų naudojimo paslaugas – tapatybės vagystės baimė, atrodo, užvaldė visa ir visus.

Deja, kaip nekeista, virtualioje erdvėje panašios tendencijos bent jau kol kas negalioja. Neskaitant vadinaujamųjų „baltųjų puslapių“ (white pages), suteikiančių galimybę sužinoti asmens adresą bei telefono numerį, ir „atvirkštinės“ telefono direktorijos (reverse phone directory), leidžiančios sužinoti adresą bei pavardę pagal telefoną, egzistuoja daugybė kitų svetainių, siūlančių už kuklų mokestį atskleisti „viską, ką kada nors norėjote sužinoti“ apie savo kaimyną (-ę), bendradarbį (-ę) ar netgi savo apskrities delegatą Atstovų Rūmuose.

Norint pasinaudoti šiomis paslaugomis, tereikia sumokėti mokestį bei žinoti Jus dominančio asmens vardą ir pavardę. Idealu, jei dar žinote ir valstiją ir miestą, kur tas asmuo gyvena. Dauguma svetainių, besinaudojančių ta pačia duomenų baze, jums nesunkiai atras norimo asmens buvusius adresus ir telefono numerius, praneš, kiek šiuo metu rinkos kaina verti jo/jos namai, kur, kada ir su kuo tas asmuo buvo/yra sudaręs santuoką. Maža to, Jums bus pasiūlyta ir ieškomo asmens kaimynų bei šeimos narių informacija. Kone vieninteliai dalykai, kurių negalėsite sužinoti, yra asmens Social Security numeris bei automobilio vairavimo istorija.

Kokiu būdu ši informacija patenka į Interneto duomenų bazes ir ar jos teikimas svetimiems žmonėms yra iš esmės legalus? Deja, daugelis duomenų priklauso vadinamajai „viešajai informacijai“ (public records) ir, iš esmės, gali būti atrandami ne tik Internetu, bet ir, tarkime, telefonų knygoje ar kreipusis į atitinkamas valstybines įstaigas. Tiesa, tokia paieška pareikalautų kur kas daugiau laiko ir pastangų. Kai kurie archyviniai dokumentai, pavyzdžiui, JAV išduodamas gimimo liudijimas, gali pašaliniams atskleisti ir Jūsų mamos mergautinę pavardę bei Social Security numerį – informaciją, kurios pagalba dažnai galima sužinoti banko slaptažodžius. Motinos mergautinė pavardė taip pat gali būti įrašoma ir

amerikietiška santuokos liudijime, o Social Security numeris vis dar dažnai figūruoja įvairiuose teismo dokumentuose ir valstybinių įstaigų klientų sąrašuose.

Todėl nenuostabu, kad Social Security numeriai seniai parduvinėjami „juodojoje rinkoje“, o juos nusipirkęs tapatybės vagis, turėdamas reikiamo asmens adresą bei vardą/pavardę, gali nesunkiai apsimesti auka, išnaudodamas jo/os tapatybę finansinėms apgavystėms, įvairių dokumentų (įskaitant vairuotojo pažymėjimą bei darbo leidimus) gavimui ir kitiems nusikaltimams vykdyti. Tiek teisėsaugos įstaigos, tiek – nepriklausomi ekspertai sutinka, kad, nepaisant deklaruojamo nerimo dėl tapatybės vagysčių pavojų, asmeninių duomenų apsauga vis dar nėra pakankama.

Ką daryti, norint maksimaliai sumažinti savo duomenų viešumą? Pirmiausia, žinotina jog, pateikus pageidavimą (geriausia – raštu ir registruotu paštu), galima išimti savo duomenis iš jūsų mieste platinamos telefonų knygos bei Internetu esančių „baltųjų puslapių“. Kai kuriuose tinklapiuose (pvz., www.MSN.WhitePages.com) galima pateikti prašymą išimti duomenis ir tiesiogiai apsilankymo svetainėje metu.

Taip pat, kaip jau rašyta anksčiau, reikėtų vengti naudoti savo Social Security numerį bet kokiems tikslams (registracijai įvairių įstaigų sąrašuose ir pan., išskyrus atvejus, kai to reikalauja įstatymai (pvz., mokesčių apskaičiavimui ar kredito istorijos patikrinimui). Panašus atsargumas nepakenks ir namų telefono numerio atžvilgiu: nors pastarojo prašoma beveik visur, pradedant įvairiomis apklausomis ir baigiant parduotuvių kasomis bei loterijų blankais, reikėtų nesidrovėti atsisakyti teikti šią informaciją kiekvienam jos prašančiajam arba tiesiog nurodyti, kad telefono neturite. Pagaliau, nederėtų ir patiems skelbti jokios privačios informacijos apie save ar savo šeimos narius Internetu, įskaitant bendravimo svetaines (MySpace, Facebook ir pan.). Turėkite omenyje, kad Jūsų patalpintas pasakojimas apie naminį gyvūną ar buvusios mokyklos draugus gali labai praversti tapatybės vagišiams, nes klausimai panašiomis temomis dažniausiai kaip tik sudaro Internetinės bankininkystės bei įvairių, vartotojų registracijos reikalaujančių, svetainių slaptažodžių priminimo sistemą.

Pagal žiniasklaidos informaciją parengė
Vaida Maleckaitė

Ilgalaikiam draugui

A † A
dr. VYTAUTUI URBAI

mirus, reiškiame nuoširdžią užuojautą mylimai žmonai ALDONAI ir sūnams V. JONUI su VIOLETA ir ARUI su SANDY.

*Liucija Beržinskienė
Silvija ir Vytautas Daugirdai
Jonas ir Roma Mildažiai
Alicija Solienė
Rimgailė Zotovienė*

A † A
Dr. VYTAUTUI URBAI

mirus, reiškiame gilią užuojautą žmonai ALDONAI, sūnams VYTUI ir ARUI bei jų šeimoms.

*Jozapina ir Juozas Neverauskai
Birutė ir Antanas Vilučiai*

„DRAUGO“ PRENUMERATOS VAJUS

Naujiems prenumeratoriams taikoma 20 proc. nuolaida –
metinė laikraščio prenumerata kainuoja tik 120 dol.



Užsakykite „Draugą“ sau ir tiems, kurie jo dar neskaito.
Nudžiuginkite jaunas šeimas, gimines, pažįstamus švenčių,
gimtadienių ar kitomis progomis, padovanodami jiems laikraštį.

Čekius rašykite „Draugas“ ir siųskite adresu:
4545 W. 63rd St. Chicago, IL 60629.

„Draugą“ užsisakyti saugiai ir greitai galite ir internete –
www.draugos.org („PayPal“ dešinėje pusėje „Sumokėti“)



www.draugofondas.org

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį.

Prisiminkite Draugo fondą savo testamente.
Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo“
laikraščio gyvavimą daugelį metų!

Draugo fondas 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel:

Viktoras Lapatinskas, gyvenantis **Seattle, WA**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 100 dol. laikraščio leidybos išlaidoms sumažinti. Nuoširdžiai dėkojame už dosnią auką.

Vytautas J. Grauzinis, gyvenantis **Elgin, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Tariame nuoširdų acių už paramą.

Daina Variakojis, gyvenanti **Chicago, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Labai Jums acių už paramą.

Vladas Plečkaitis, gyvenantis **Richmond Heights, OH**, skaitys „Draugą“ dar vienerius metus. Skaitytojas laikraščio leidybos išlaidoms sumažinti paaukojo 50 dol. Nuoširdi padėka už paramą.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **Rugsėjo 22 d., sekmadienį, 12:30** val. p. p. Lietuvių dailės muziejuje (PLC) dr. Sigitos Lipovienės knygos „Aukštųjų ažuolai“, kurioje rašoma apie partizanų Katliorių šeimą, pristatymas.

■ **Šeštadienį, rugsėjo 21 d., 2 val. p. p.** Balzeko lietuvių kultūros muziejaus Knygos klubas kviečia į susitikimą su Jonu Armonu, kuris pristatys savo knygą „How I Became A Comrade – An American Growing Up In Siberian Exile“. Įėjimas – 5 dol.; muziejaus nariams nemokamai.

■ **Rugsėjo 22 d., sekmadienį, Jaunimo** centro moterų klubas pradeda naują sezoną ir po šv. Mišių visus kviečia į Jaunimo centro kavinę pasivašinti mieliniais blynais. Savo apsilankymu paremsite lietuvišką kampelį – Jaunimo centrą.

■ **Lietuvos Vyčių kuopa #82 Gary, kviečia** buvusius Gary Šv. Kazimiero lietuvių bažnyčios parapijiečius ir apylinkės lietuvius į renginį, kuris vyks rugsėjo 22 d. VFW patalpose 6800 Hendricks, Merrillville, Indiana. 1:30 val. p. p. – šv. Mišios, po to – gegužinė. Apie dalyvavimą prašome pranešti Joannai Rudzevičiūtei: 219-884-222.

■ **Rugsėjo 29 d., sekmadienį, 12:30** val. p. p. Lietuvių dailės muziejuje PLC,

Lemont – M. J. Šileikio ir Teofilio Petrailio parodos-konkurso „Toli nuo tėvynės“ atidarymas. Darbus pateikti galima iki rugsėjo 22 d. Tel. pasiteirauti: 630-257-2034.

■ **Spalio 13 d., sekmadienį, organizacija** „Vaiko vartai į mokslą“ kviečia visus į tradicinius labdaros „Derliaus pietus“, kurie rengiami 12:30 val. p. p., Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Savo dalyvavimu paremsite organizacijos globojamus 11 dienos centrus ir globos namus, kuriuos lanko Lietuvos rizikos grupės šeimos. Informacija apie bilietus: Rūta Šmulkštienė, tel. 630-243-1089, el. paštu: r.l.smulkskys@sbcglobal.net arba Rita Vencloviėnė, tel. 630-243-1228; el. paštu: venclovas@comcast.net

■ **Lietuvių rašytojų draugija š. m. spalio** 20 d., sekmadienį, 1 val. p. p. Jaunimo centro Čiurlonio galerijoje rengia literatūrinę popietę „Pavasaris rudenį“. Programos vedėjas – poetas Linas Umbrasas. Po literatūrinės ir meninės programos bus vaisės. Visi kviečiami apsilankyti.

■ **Dėmesio! Priimami Lietuvių Fondo** stipendijų prašymai. Registruotis ir pildyti 2013 m. elektroninę stipendijų prašymo anketą, kurią rasite LF tinklalapyje: www.LietuviuFondas.org (skiltyje „stipendijos“), galite iki **spalio 10 d.**

Naujuosius mokslo metus pradėjo ir Maironio lituanistinė mokykla New Yorke



Maironio mokyklos mokiniai, mokytojai ir svečiai.

Lietuvos generalinis konsulas New Yorke Valdemaras Sarapinas su žmona Vyte šeštadienį, rugsėjo 14 d. dalyvavo New Yorke Maironio lituanistinės mokyklos mokslo metų pradžios šventėje. Sveikindamas gausiai susirinkusių mokyklos bendruomenę, generalinis konsulas atkreipė dėmesį, jog „maironiukams“ – tai jau 63-iasis rugsėjis. Generalinis konsulas dėkojo lituanistinės mokyklos mokytojams ir vaikų tėveliams už kantrybę ir rūpestį bei pastangas vesti vaikus lietuvišku keliu. „Tegu ‘maironiukai’ ir toliau išlieka gražia darnia lietuviška šeima“, – linkėjo V. Sarapinas. Generalinis konsulas taip pat pasveikino ir naująją Maironio mokyklos direktorę Rasą Sprindys, kuri yra ir New Yorke miesto apylinkės Lietuvių Bendruomenės pirmininkė. Maironio lituanistinei mokyklai Lietuvos Respublikos generalinis konsulas New Yorke padovanojo Lietuvos Respublikos vėliavą ir lietuviškų saldainių.

Vaikučiai perskaitė Lietuvos Respublikos Seimo pirmininko pavaduotojos Irenos Degutienės sveikinimą.

Susirinkusiuosius taip pat sveikino New Yorke apygardos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Algirdas Grybas. „Maironio lituanistinė mokykla – tai vienintelė mokykla New Yorke, kur mokoma lietuvių kalbos. ‘Maironiukai’ patenka į išskirtinį Pasaulio klubą, šnekantį lietuviškai“, – pastebėjo A. Grybas.

Po oficialiosios sveikinimų dalies vaikučiai su mokytojais dalinosi vasaros įspūdžiais, o tėveliai dalinosi suneštomis vaišėmis.

LR generalinio konsulato New Yorke info ir nuotr.

Pal. J. Matulaičio misijos Bendruomenės diena ir tarnysčių mugė



Lietus neatbaidė suaugusiųjų ir vaikų, nepelno siekiančių organizacijų, kurioms rūpi savanoriškas darbas, atstovų nuo dalyvavimo Bendruomenės Mišiose ir tarnysčių mugėje, surengtoje praėjusį sekmadienį Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Prie Palaimintojo Jurgio Matulaičio katalikų misijos įsikūrusios organizacijos turėjo progos supažindinti bendruomenę su savo veikla, o bendruomenės nariai, siekiantys glaudesnio bendradarbiavimo su misija, galėjo užsiregistruoti tolimesniam darbui. Dainos Čyviėnės nuotraukos

JAV LB Waukegan-Lake County apylinkė kviečia paminėti Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio per Atlantą 80 metų sukaktį, Chicago Executive Airport, Wheeling, IL (anksčiau šis oro uostas buvo žinomas Pal-Waukee vardu). Rugsėjo 19 d., 7:30 val. v. Signature Terminal patalpose bus atidengta memorialinė lenta. Šventėje dalyvaus LR generalinis konsulas M. Gudynas bei svečiai iš Lietuvos. Norinčius dalyvauti šventėje, kviečiame registruotis. El. paštu: dariusandgirenas@gmail.com arba skambinant dr. Palmirai Janušonienei: 847-949-1046.



MIELI NERINGOS DRAUGAI!

Ar pastebėjote, kaip trumpėja dienos, draikosi voratinkliai, keičiasi gamta? Ar ateinantis ruduo nesukelia būties prasmės, brandos jausmo?

Pasidalinkime draugystės ir pilnatvės jausmais, pasigrožėkime nuostabia gamta, paremkime Neringos stovyklą,

spalio 11–13 d. atvykdami į jubiliejinę 10-ąją Neringos Iškylą / Eitynes! Kviečiame atvykti visam savaitgaliui arba tik jums tinkančią dieną.

Renkamės spalio 11 d. nuo 6 val. vakaro. Iškylos programa prasidės spalio 12 d. nuo 8:30 val. ryto, o baigsis spalio 13 d. po pusryčių.

Nepraleiskite progos pakeliauti pėsčiomis bei dviračiais po įspūdingas Vermonto apylinkes, dalyvauti sporto varžybose bei „tyliajame“ aukcione, sukurti meno darbelių gamtos temomis, prisiliesti prie dvasinių dalykų Susikaupimo valandos metu. Žadama organizuoti europietiško futbolo (soccer) rungtynes jaunimui ir suaugusiems, žaidimų popietę vaikučiams.

Taip pat galvojame sukviesti visus pasikalbėti apie „Neringos“ ateitį. Kokia ji bus toliau? Kas mums svarbu?

Šeštadienio vakarą – iškilminga vakarienė. Po jos – laužas: Gilijos Aukštikalnis atliekamos operų arijos, studentų iš Berklee College of Music džiazo koncertas (Simona Smirnova – vokalas, Caleb Hensinger – pianinas, Dorsey J Minns – trombonas) bei „Small Farm Animals“ muzika ir šokiai.

Vietų skaičius ribotas. Raginame iškylai registruotis pas **Aidą Kupčinską: aidasz@yahoo.com arba tel: 617-240-0358.**

Daugiau informacijos rasite Neringos svetainėje: www.neringa.org.